

WIALIN WIA SI JONO DAGE JOON A MU TIGE YESU KIRISITO LE

¹ Wiin deen ne Wia jono pi Yesu Kirisito duu jono dage u tintinnaa, di ba jin wialin si jan naa leele. Wia tin u tindaara u ko u tintinna Joon teen a bul wialin pu. ² Nii ne Joon sei Wia wialin ari wialin kala Yesu Kirisito si bula, ari wialin kala u si na, a naa wiaa deenba siada tiina. ³ Nialin si karime wiaa deenba di niaa nii ari nialin si jegile nii wiaa deenba a laa he ba tuosaa le a tutoba, Wia jan peba ma le, bee wiaa bua-la wiaa deenba si jan naa kpage ne.

Joon chuole nialin si laa Yesu wiaa dii a he Esia le

⁴ Mi-na Joon ne nmunse tenin deen a pipi nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tasin balipe-la si he Esia tinteen le. Wia lahorimo le, u jan len di ma hon ari yarifielaa. U ne naa nii-la si he dime, nii-la fa si he dime faa faa kala ari nii-la si jan ko. Wiaa deenba ma lii Wia Dinsin balipe-la si chin Wia kuori-kpasa-la sipaan ne. ⁵ Ba lii Yesu Kirisito teen ne. U ne naa ba siada tiina a ken wutitii. U ne suba. U ne bira naa nii-la si laa sipaan sii suun le. U ne ken dunia kuoroo kala dolun. Ma len di la dennu u si chola nii a jon u chalin a jaase, a liisela haacheba le. ⁶ U ne len la duu kala dii kuorun a timaa pi Wia, nii-la si naa u Nyimma. U ne ken yirin ari dolun a kaa mu wuu.

Ami. ⁷ Má bee na, u jaŋ to duonbilingbaanaa tuon kuko. Nuu-kala jaŋ nau. Nuu-kala si jon kua tobu jaŋ nau. Ni-yiriba kala si he dunia le jaŋ yel a tin u wiaa. Wiin deen ŋaa wutitii ne. Ami.

⁸ La Tiina Wia si, “Mi ne ŋaa Alifa ari Omega. Mi-na Wii-jaribako, mi ne ŋaa nii-la si he dime ari nii-la fa si he dime faafaa kala ari nii-la si jaŋ ko.”

Wialin JŌŌJ si na ari duosoo tuon

⁹ Ma naanbie JŌŌJ ne ŋmunse tenin deen a pipima. A tin Yesu Kirisito wiaa ne ba to naasin dogisela. Ama la nialin si na hee-la ŋii a tin u wiaa, la ma jaŋ juu Wia kuorii-la tuon. Hee-la kala le la ken kenyiri ari nyalima. Mi fa bul Wia wiaa ne an pe ŋaa Yesu Kirisito siada tiina. Nii wiaa ne tii ba kenmi kaa mu tintee kubala baa yire Patimos. Liin gollo chu tintee-la kala.

¹⁰ La Tiina Wia tapulii kubala ne Wia Din-zon-la dolun ku hemi le worun. Nii ne mi nii nuu yikori-bal mi harin a nage ba sii ŋmuu nyillin ŋii. ¹¹ Nii ne yikori-la bula pimi a bul, “Ŋmunse wialin kala ŋ sii na, a jon tin di ba kaa mu pi nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tasin balipe-la si he Esia tinteen le. Ba ne ŋla: Efesis ari Simiina, Pegamom, Taataya, Saadis, Filadelifia ari Laadisiya.”

¹² Nii ne mi miira daase harin di mi na nii-la sii bul wiaa mi teen. Mi si daasa, mi na korunun ba si yie jon chaanaa a didan ba kiaa balipe, a kala ŋaa selime. ¹³ Ka nuu chin ba tutuobaanin a nage Nuhuobiine Bie, a laale geri-dudun, ka u ken selime damere a kaa voo u boye. ¹⁴ U nyun

ari u nyu-punaa kala pulle a nage kunĵunū. U siaa kala nage nyinĵ-geliŅ. ¹⁵ U naasiŅ ma nage ba si joŅ hōōŅ hē nyiniŅ lē u fiēse Ņii. U yiikoro ma nage lii-baliŅ sīi pelli gbul gbul. ¹⁶ Ka u kori cheŅwulaa balipe u na-diinĵ nisiŅ lē, tokobiinĵ lii u niinĵ lē a ku lii. U niirinĵ balia kala didii nyagaga. Ka u siaa kala tutul a nage wii-pōsūŅ si faasa pōse Ņii.

¹⁷ Mi si nau Ņii, mi tuu tel u sipaaŅ a piŅ dime chim a nage di mi suba. Ņii nē u joŅ u na-diinĵ nisiŅ daŅmi lē aŅ bula pimi, “Sī fawullūŅ fá, mi nē Ņaa nii-la fa si hē dime buŅbuŅ ari nii-la si jaŅ hē dime dunia dideriŅ. ¹⁸ Mi nē Ņaa nii-la si weye. Mi fa suba nē, ama lēlē mi weye nē a kaa mu wuu, mi bira bi jaŅ suu. Mi keŅ suū ari lēlē dolūŅ maa. ¹⁹ Lēlē ŅmuŅse wialiŅ Ņ si na, wialiŅ si hē dime ari wialiŅ si jaŅ Ņaa hariŅ. ²⁰ WialiŅ Ņ si na Ņaa wu-faalia nē. CheŅwula-la balipe Ņ si na mi na-diinĵ lē ari korunu-la ba si yie joŅ chaanaa a didaŅ ba kiaa balipe keŅ bubuōŅ nē. CheŅwulaa balipe-la nē Ņaa Wia tinĵaaraa sīi beŅ nialiŅ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi a hē tasi-la balipe-la si hē Esia tinĵeeŅ lē. Korunu-la ba si yie joŅ chaanaa a didaŅ ma nē Ņaa nialiŅ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tasiŅ balipe-la si hē Esia tinĵeeŅ lē.

2

WialiŅ ba si ŅmuŅsa pi Efesis niaa

¹ Mi-na nii-la si kori cheŅwula-la balipe mi na-diinĵ nisiŅ lē aa veŅ korunu-la ba si yie joŅ chaanaa a didaŅ balipe tuōŅ, mi nē tinĵinĵaariŅ

deenj di ba kaa mu pi Wia tinđaari-la sĳi benj nialij si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Efesis lē.

² Mi jinj ma wu-ŋaalaa nē. Mi jinj tintimii-la ma sĳi tinj nē. Wii-kala lē ma dii kenyiri nē a nyalime woruŋ. Mi jima ma di ni-bōŋŋō bi dōŋō lē wuo. Niaa dōŋsuŋ nyia wiaa ari ba ŋaa Wia nanzōoba nē. Ma yie magisē niaa deenba a na di baa nyia nē. ³ Mi jima ari ma keŋ kenyiri nē aa nyalime. Ma na hēŋ a tinj mi wiaa aŋ ha bi lolō. ⁴ Ama wii nē mi keŋ arima. Ma fa si chomi ŋii buŋbuŋ-la, ma bira bimi ŋii cho. ⁵ Ŋii wiaa, mii che di ma jinj wii-la lē ma si tele nē. Má birime a ŋiŋaa wialij ma fa sĳi ŋaa buŋbuŋ-la nē. Di ŋii dee, mi jaŋ ku paa ma koru-la, see di ma birima lii ma wu-ŋaalaa lē aa ŋaa buŋbuŋ wialij. ⁶ Ama ma bere Nikolaata niaa wu-ŋaalaa nē. Mi ma bere niaa deenba wu-ŋaalaa lē. ⁷ Digilaa tinŋaa, má wuoli ma digilaa a nii wialij Wia Diŋ-zōŋ-la si bula pi nialij si laa Yesu wiaa dii aa hilimi lee-kala Ēsia lē. Nii-la kala si wuo yuo dii Sitaani, mi jaŋ leŋ duu dii tia-la nenēē sĳi pi niaa miisij a he Wia-jaŋ lē.

Wialij ba si ŋmunsa pi Simiina niaa

⁸ Mi bira bula pinj di ŋ ŋmunse wiaa deenba a pi Wia tinđaari-la sĳi benj nialij si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Simiina lē. Wiaa deenba lii mi-na nii-la fa si he dime buŋbuŋ nē. Mi jaŋ he dime a kaa mu dunia diderij. Mi nē suba aŋ bira sii suuŋ lē.

⁹ Bula pi nialij si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Simiina lē di mi jinj wialij sĳi walimeba nē, a jinj ari ba ŋaa summoo nē (ama Wia teenj, ba ŋaa

kuoroo ne). Niaa dɔŋsun he dime aa chei ma yirin. Niaa deenba keŋ ba titia ari ba ŋaa Juu timma ne aŋ bi Juu timma ŋaa. Baa to Sitaani hariŋ ne. ¹⁰ Muasuaa ma nialin si he Simiina le jaŋ na heeŋ woruŋ, ama ma sí fawulluŋ fá a tin hee-la wiaa. Má bee na, Sitaani ŋaa siri ne duu keŋ ma dɔŋsun to dia a magisema. Hee-la jaŋ yi tapulaa fii. Di ba níi che di ba kpuma maa, ma-na há chin ma yarida naaŋ le. Di ma ne ŋaa ŋii, mi jaŋ jon mii-zomuŋ pima Wia-jaŋ le. ¹¹ Digilaa tinŋaa, má wuoli ma digilaa a nii wialin Wia Din-zon-la si bula pi nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi lee-na kala Esia le. Nii-la kala si wuo yuo dii Sitaani, duu ne suba, u bira bi jaŋ suu liamin.

Wialin ba si ŋmuŋsa pi Pegamom niaa

¹² Mi bira bula pin di ŋ ŋmuŋse wialin pi Wia tinɔdari-la síi beŋ nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi taŋ-la ba síi yire Pegamom le. Mi ne nii-la si kori tokobiin, u niirin balia kala didii nyagaga. Bula piba di mi ne bul wiaa deenba.

¹³ Mi jin lee-la ma si he ne. Dime ne Sitaani dii kuoruŋ. Ma ha keŋ mi yirin woruŋ a ŋaa mi yarida. Ma dɔŋɔ tiina Antipas faa bul mi wiaa aa pi niaa. U fa ŋaa mi siada tiina titii ne. Nii ne ba kpuu. Ba kpuu lee-la Sitaani si he ne.

¹⁴ Ma ŋaa kukeri ne, ama wiaa banmene ne ma ŋaa chei. Niaa dɔŋsun he ma tuon a tuto wialin baal-la ba síi yire Beelam fa síi dagu. U ne dage kuoru kubala baa yire Balak duu nyise Iziral tinŋaa di ba didii vuiaa kiaa aŋ pe ŋinŋaa wu-liilin. ¹⁵ Niaa dɔŋsun he ma tuon a ma tuto wu-bomɔ-la Nikolaata timma-la síi dagu. ¹⁶ Nii wiaa,

má birima lii wialin ɛ, di nii dee mi jan ko ɛɛɛ a keŋ mi niin wu-bulaa si nage tokobiin, a keŋma yuo laalin. ¹⁷ Digilaa tinŋaa, má wuoli ma digilaa a nii wialin Wia Din-zon-la si bula pi nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Esia tinteen ɛ. Nii-la kala si yuo dii Sitaani, mi jan jon kudiile-la si he Wia-jaŋ a pu, a jon tabii-pula ma a pu. Mi jan nmunse yiri-falin a he tabii-la ɛ. Yiri-la nuu-kala bi jan jimu, see nii-la si laa tabii-la dunɗa.”

Wialin ba si nmunsa pi Taataya niaa

¹⁸ Mi bira bula pin di n nmunse tenin deen a pi Wia tinɗaari-la sii beŋ nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi tan-la ba sii yire Taataya ɛ. Mi-na Wia Bie ne bul wiaa deenba. Mi siaa nage nyin-gelin ne, ka mi naasin ma nage hoon ba si chese u faasa tutul.

¹⁹ Bula piba a bul di mi jin ba tintinŋaa ne. Mi jin nii ma nialin si he Taataya ɛ si cho niaa, ari nii ma si keŋ yarida, ari nii ma sii pe niaa ɛ. Mi jin nii ma si keŋ kenyiri aa nyalime wii-kala ɛ. Mi jima ari tintinŋa-la ma sii tin harin ne kpia bunbun tintimii-la ma fa si tima. ²⁰ Ma nŋaa kukeri, ama wiaa banmene ne ma nŋaa chei. Haal kubala ne he ma tuon aa dage wu-bonho, ka ma buu kire. Haal-la ba sii yire Jezebel ne nii. Haala deen keŋ u titia ari uu bul Wia wiaa, Wia Din-zon-la dolun ɛ. Uu nyia ne. Uu dage mi niaa di ba nŋaa wu-liilin an pe didii vuiaa kiaa ne. ²¹ Mi pi haala deen wonbiin duu birima lii u haacheba ɛ ne, ka u via an nŋaa wu-liilin. ²² Nii wiaa, má bee na, mi jan len duu wiile worun a

piŋ. Nialin ma kala sii tou a ninaa wu-bomola, mi jaŋ leŋ di ba ma faasa na heeŋ, see di ba birima lii ba wu-ŋaala-la le. ²³ Mi saa jaŋ ŋmoo nialin sii to u hariŋ kpu. Di mi ne ŋaa nii, nialin kala si laa Yesu wiaa dii aa hilimi jaŋ jin ari mi jin nuu-kala tuobiinaa ne. Nuu-kala si tima mage nii, nii ne mi jaŋ timu. ²⁴ Ama niaa doŋsun he ma tuon Taataya le a bi wialin haala deen sii daga ka to. Niaa doŋsun keŋba kaa yire Sitaani wu-luore bulaa ne. Ma biba to. Mi bi jaŋ voo chugi-yunoo chuŋma. Wiin deen dun dun ne mii che di mi bula pima: ²⁵ Wutitii-la ma si ke ne, ma kenu woruŋ a mu yi tapulii-la mi si jaŋ ko. ²⁶ Nii-la kala si wuo yuo dii Sitaani an pe keŋ mi wu-dagaa, a titin mi tin tin ŋaa a kaa mu yi u miisin diderin, mi jaŋ pu dolun duu biben dunia niaa kala. ²⁷ Tiina jaŋ biben dunia niaa ari kpaasa. U jaŋ viviireba ari ba si yie ŋmoo pupoin nii u yere muno muno. Dol-la titia mi Nyimma si joŋo pimi, u titia ne mi jaŋ joŋo pu. ²⁸ Mi jaŋ leŋ di tiina tutul a nage nanyualun sii tul nii. ²⁹ Digilaa tin ŋaa, ma wuoli ma digilaa a nii wialin Wia Din-zon-la si bula pi nialin si laa Yesu wiaa di aa hilimi Esia tin teen le.

3

Wialin ba si ŋmunsa pi Saadis niaa

¹ Mi bira bula piŋ di ŋ ŋmunse wiaa deenba a kaa mu pi Wia tin daari-la si ben nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Saadis le. Bula piba a bul di mi-na Tiina si keŋ Wia Din sin balipe-la an

pe keŋ cheŋwulaa balipe-la ne bul wiaa deenba piba.

Mi jin ma Saadis niaa tinŋinaa kala ne. Ma laa yirin ari ma weye ne, ama ma suba ne. ² Má sii doŋ le aŋ po di ni-kaanaa si ka, di ba keŋ doluŋ a sí suu. Má ŋaa ŋii, bee wiaa tinŋimii-la ma síi tin bi Wia kpaga. ³ Má liise yi wialin ma si nia aŋ laa maa. Má keŋba woruŋ aŋ birima lii ma haacheba le. Di ma ne bi doŋ le sie, mi jaŋ luora ko ari gaara. Ma bi jaŋ wuo jin bua-la mi si jaŋ ko ma teen. ⁴ Ari ŋii kala ni-titiiba banmenε ne ha he Saadis le. Niaa deenba bi disinnin kene. Ba ne jaŋ laale geri-pulluŋ a to mi hariŋ, bee wiaa ba mage ŋii ne. ⁵ Nii-la kala si wuo yuo dii Sitaani, u tiina jaŋ laale geri-pulluŋ. Mi bi jaŋ kpu u yirin ta miisin ten-la tuoŋ. Mi jaŋ suri mi niin a yire u yirin mi Nyimma Wia ari u tinŋaaraa sipaan. ⁶ Digilaa tinŋaa, má wuoli ma digilaa a nii wialin Wia Diŋ-zoŋ-la si bula pi nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Esia tinŋeen le.

Wialin ba si ŋmunsa pi Filadelifia niaa

⁷ Ŋmunse wiaa deenba kaa mu pi Wia tinŋaari-la síi beŋ nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Filadelifia le. Mi ne ŋaa Tuo-pul Tiina ari Ni-titii ma, mi ne kori Devit taŋ-la boribiin. Duu ne suro, nuu-kala bi wuo kaa to, duu ne bira kaa to ma, nuu-kala bi wuo suri.

⁸ Mi jin ma tinŋinaa ne. Má bee na, mi keŋ boro kaa suri ne a pima. Nuukala bi wuo kaa to. Mi jima ari ma doluŋ bi yuge, ama ma haa to mi niin wiaa a bi mi yirin kaa faa. ⁹ Má bee na, mi jaŋ len di nialin síi to Sitaani a nyia wiaa bul

ari ba ɲaa Juu tiŋɲaa aŋ bi Juu timma ɲaa, mi jaŋ leŋ di ba ku tuu kpirimi ma sipaan, di ba jin ari mi choma ne. ¹⁰ Muapilii mi jaŋ leŋ di dunia niaa kala na heeŋ. Ba jaŋ magiseba woruŋ. Ama mi bi jaŋ leŋ di ma juu hee-la le, bee wiaa ma to mi niŋ wiaa ne a keŋ kenyiri ari nyalima maa. ¹¹ Mii ko ne lele. Má faasa keŋ ku-la ma si kene, di nuu-kala sí ma time kaa laa ma teen. ¹² Nii-la kala si wuo yuo dii Sitaani, mi jaŋ leŋ duu birime jebiŋ a he Wia-dia tuoŋ. U-na bi jaŋ ko duu lii Wia-dia-la tuoŋ. Mi jaŋ ɲmuŋse Wia yiriŋ a heu le, a ɲmuŋse Wia-jaŋ yiriŋ ma heu le. Jaŋ-la ne ɲaa Jerusalem falii-la si lii Wia-jaŋ ku tuu. Mi ma jaŋ ɲmuŋse mi titia yiri-faliŋ a heu le. ¹³ Digilaa tiŋɲaa, má wuoli ma digilaa a nii wialiŋ Wia Diŋ-zoŋ-la si bula pi nialiŋ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Esia tiŋteen le.

Wialiŋ ba si ɲmuŋsa pi Laadisiya niaa

¹⁴ Mi bira bula piŋ di ɲ ɲmuŋse wiaa deenba kaa mu pi Wia tiŋdaari-la síi beŋ nialiŋ si laa Yesu wiaa dii aa hilimi Laadisiya taŋ-la le. Mi ne ɲaa nii-la ba síi yire “Ami”, a ɲaa siada-titii maa, nii-la le Wia si to a ɲaa dunia, mi níi bul wiaa deenba.

¹⁵⁻¹⁶ Mi jin tiŋtimia-la ma si tiŋ ne. Ma ɲaa tolo tolo ne. Ma bi fiela, ma bira bi liŋ maa. Mi fa cho di ma fiela koo di ma liŋ. Ama ma ɲaa tolo tolo ne. Ma bi fiela, ma bira bi liŋ maa. Nii wiaa mi jaŋ puusema ta. ¹⁷ Ma yie bigisi ma titia le a bul di ma keŋ kiaa ne, ma bira bi kuŋ-kala che kika. Ama ma bi jin ari ma ɲaa summoo a ɲaa nisusu timma a ɲaa nyulima aŋ

keŋ yaribiree maa. ¹⁸ Nii wiaa mi bula pima di ma yoo selime-la ba si cheŋe di ma wuo kuori a yoo geri-pulluŋ maa a laale a to ma yaribiree di hiisin sīma keŋ niaa tuoŋ. Má yoo nuuŋ ma a he ma siaa a wuo nina. ¹⁹ Di nialin mi si cho ne ŋaa wii chei, mi yie dageba ne a keŋba bil woŋbiin le. Nii wiaa, má fiŋe siin a birima lii ma haacheba le. ²⁰ Má bee-na, mi chin boininiin ne aa ŋmoo. Nii-la kala si nii mi yiikoro a keŋ boro suri, mi jan ku juu u teen, di la duu kala dii kiaa. ²¹ Nii-la si wuo yuo dii Sitaani, mi jan puu woŋbiin duu pe hoŋ mi kuori-kpasa nyuŋ ari mi ma si wuo yuo dii Sitaani nii a pe hoŋ mi Nyimma kuori-kpasa nyuŋ nii. ²² Digilaa tinŋaa, má wuoli ma digilaa a nii wialin Wia Diŋ-zoŋ-la si bula pi nialin si laa Yesu wiaa dii aa hilimi lee-kala Esia tinteen le.

4

Baa denne Wia Wia-jan le

¹ Wiaa deenba kala si ŋaa hariŋ, mi beŋ wia nyuŋ a na di Wia-jan boro suro. Nii ne mi nii yiikori-la fa sīi bul wiaa mi teen bunbuŋ-la a nage nyile. U bira bula pimi a bul, “Ko daha di mi dagiŋ wialin si jan ŋaa wiaa deenba hariŋ.” ² Bua-la le di Wia Diŋ-zoŋ-la ku hemi le, nii ne mi beŋ a na Wia-jan a na Wia kuori-kpasa-la duu chin dime, ka nuu hoŋ u nyuŋ. ³ Nii-la fa si hoŋ kuori-kpasa-la nyuŋ tutul a nage tabiin sīi tul a nage jinalia, ari tabiin si fiŋe a nage chalin. Ka duoŋsia golli kuori-kpasa-la chu. Duoŋsia-la fa nage tabiin si nage joŋo-liin ne. ⁴ Nii ne mi na kuori-biisin kpasinniŋ mara ari banese di ba golli

kuori-kpasa-la. Nihiasin mara ari banese hon ba nyun a laale geri-pullun, a chu selime kuori-nyun-chuulun. ⁵ Nii ne ka kpasa-la lerin liligise a nage duonun sii ligise nii, ka yiikoro ma don, a nage duonun sii kpia a lii kpasa-la lerin. Nii ne ka nyin-daasin balipe ma didii nyinin kuori-kpasa-la sipaan. Nyin daasi-la ne naa Wia Din-zom-la balipe. ⁶ Ka kuori-kpasa-la sipaan kun pin a nage mugi-balin si tul nii pal pal, a pulla nage duon-tabin.

Ka kiaa banese si weye golli kuori-kpasa-la chu a ken sii-kene, sipaan ari harin kala. ⁷ Kialin banese-la don nage naachigin, don ma nage ne-bele, don ma siaa a nage nuhobiine, don ma nage kachuun sii fil. ⁸ Kialin kun-kala ken kinkesin balidu balidu ne. Ba bira ken siaa sipaan ari harin kala. Titanin ari wiheye kala ba yie yiyi yiilaa, ba bi tore. Yiila-la ba sii yii ne na:

“Wii-jaribako, n naa Tu-pul Tiina ne,
n ne nii-la fa si he dime faafa kala, ari nii-la
si he dime, ari nii-la si jan ko.”

⁹ Kialin si weye yii yiilaa a denne nii-la si hon kuori-kpasa-la nyun. Ba yie lolu a yiyire u yirin maa. Nii-la si hon kuori-kpasa-la nyun jan he dime a kaa mu wuu. ¹⁰ Bua-na kala kialin banese-la si weye ne yii yiilaa, nihiasin mara ari banese-la ma yie tuu kpirimi a chule nii-la si hon kuori-kpasa-la nyun a he dime a kaa mu wuu. Ba yie suri ba kuori-nyun-chuulun a bil kpasa-la sipaan an yiyi yiilaa a bul,

¹¹ “La Tiina Wia, u maga di la chuolun,
u maga di la dennin a yiyire n yirin,

ŋ nɛ Doluŋ Tiina. N nɛ ta kuŋ-kala,
ŋ tuɔtoruŋ ɛ nɛ ŋ taba ba hɛ dime.”

5

Ba joŋ teŋ-chuoluŋ a pi Pie-bie

¹ Nii nɛ ka mi na di nii-la si hɔŋ kuori-kpasa-la nyuŋ, duu kori teŋ-chuoluŋ u na-diin nisin ɛ. Ba ŋmuŋsɛ teŋ-la tuɔŋ ari hariŋ kala a mɛrɛ, aŋ kɛŋ kiaa balipɛ kaa magilɛ. ² Nii nɛ mi na Wia tinɗaari-duo kubala duu faasa heeli a bul, “Kubɛɛ nɛ jaŋ wuo lɛrɛ kialin ba si kaa mɛrɛ teŋ-la aŋ beŋ teŋ-la?” ³ Ama mi bi nuu-kala na si jaŋ wuo lɛrɛ teŋ-la. Nuu-kala tuo Wia-jaŋ ɛ, nuu-kala tuo tinɗteen ma ɛ, nuu-kala tuo lɛlɛɛ-jaŋ ma si wuo lɛrɛ teŋ-la beŋ. ⁴ Mi si bi nuu-kala na si wuo lɛrɛ teŋ-la beŋ, mi faasa yel. ⁵ Nii nɛ nihiasila mara ari banɛsɛ-la dɔŋɔ bula pimi a bul di mi sɪ yel, di mi bee na nii-la ba sɪi yirɛ “Juda niaa tuɔŋ Naachigin”, u lii Devit doho niaa tuɔŋ nɛ, u nɛ wuo yuo dii Sitaani. Nii wiaa u jaŋ wuo suri teŋ-la a lɛrɛ kialin balipɛ-la ba si kaa mɛrɛ.

⁶ Nii nɛ mi beŋ a na Pie-bie duu chin kuori-kpasa-la ari kialin banɛsɛ-la si weye ari nihiasila tutuɔbaanin. U si chin lee-la, u nage di ba fa kpua nɛ. U fa kɛŋ nyillin balipɛ ari siaa ma balipɛ. Sia-la balipɛ nɛ ŋaa Wia Diŋsin balipɛ Wia si ta ba ku tuu dunia sɛmɛ-na kala. ⁷ Nii nɛ Pie-bie-la mu laa teŋ-la, nii-la si hɔŋ kuori-kpasa-la nyuŋ na-diin nisin ɛ. ⁸ U si laa teŋ-la, kialin banɛsɛ-la si weye ari nihiasin mara ari banɛsɛ-la, ba kala tuu kpirimi Pie-bie-la sipaan a chuolu. Nihiasila kala kori chennin ari selime gbanŋin

maa. GbaŅsi-la sŭ ari suoru-si-la ba si nyiga pi Wia. Wia niaa Wii-chuoluŋ nε ŋaa suoru-si-la.
9 Nii nε nihiasi-la ari kialin si weye ta ba yiili-falin aa yii,

“N nε wuo laa teŋ-la ba si mεre,
a lεre kialin ba si kaa magile,

bεε wiaa ba kpun nε. Ba si kpun ŋii, ŋ jon ŋ chalin a yoo nuhuobiine miisin a pi Wia.
Nialin ŋ si yobo lii ni-yiriba kala tuon nε aa bul yiikori-yiriba, a hε ta-yiriba ari tintee-yiriba kala le.

10 N leŋe nialin ŋ si yobo, dii kuoron nε a laa niaa nyun a tima pipi Wia.

Ba jan beŋ tinteen kala.”

11 Nii nε mi beŋ a na di Wia tinɗaaraa bui buiba bui ku golli kuori-kpasa-la ari kialin si weye ari nihiasi-la. Mi nia di ba faa bul wii nε. 12 Wii-la ba fa sii bul ari yiikori-balin nε ŋla:

“Pie-bie-la ba si kpua nε maga duu keŋ dolun a biben niaa.

U nε maga duu keŋ kiaa, ari wu-jimin, ari dolun kuŋ-kala le.

U nε maga duu keŋ yirin, di niaa dennu a chuolu.”

13 Nii nε ka mi nii kialin kala si hε Wia-jaŋ, ari kialin kala si hε dunia le, ari kialin si hε leleε-jaŋ, ari kialin kala si sage mugi-balin nyun, ari kuŋ-na kala si hε dime di baa bul wiaa. Ba si,

“Nii-la si hoŋ kuori-kpasa-la nyun ari Pie-bie-la, ba nε wuo chuoleba a piba yirin a denneba. Ba nε maga di ba keŋ dolun kuŋ-kala le a kaa mu wuu.”

14 Nii ne kialiŃ banese-la si weye bul di Ami. Nii ne nihiasi-la tuu kpirimi a chuole Wia.

6

Pie-bie-la keŃ kialiŃ ba si kaa magile suri

¹ Nii ne mi na di Pie-bie-la suri kialiŃ ba fa sii kaa magile teŃ-la doŃo. Nla ne mi nii kialiŃ si weye banese-la doŃo duu bul wiaa. U yiikoro nage duonuŃ sii kpia ne. U yiremi a bul di mi ko. ² Nii ne mi bee na ja-pula di nuu hoŃ u nyuŃ a kori toŃ. Ba joŃ kuori-nyuŃ-chuulo pu. U lii a yuo laaliŃ dii lee-na kala.

³ Nii ne Pie-bie-la bira keŃ kialiŃ ba si kaa magile teŃ-la ku-liamiŃ kaa suri. Nii ne mi bira nii di kialiŃ banese-la si weye liamiŃ tiina bira yiremi a bul di mi ko. ⁴ Nii ne mi bee a na jaaba doŃo di u ku lii. JoŃ-la Ńaa ja-fiaŃ ne a faasa fieŃe, ka nuu hoŃ u nyuŃ. Nii ne ba pi tiina woŃbiŃ duu keŃ yuosuŃ kaa ko dunia, di niaa yuyuo doŃo a kpukpu doŃo. Ba joŃ tokobii-bal ne a he u nisiŃ le.

⁵ Pie-bie-la bira keŃ kialiŃ ba si kaa magile teŃ-la ku-torimuŃ kaa suri. Nii ne kialiŃ si weye, tori tiina yiremi a bul di mi ko. Nii ne mi na ja-bine di nuu hoŃ u nyuŃ a kori saniya u nisiŃ le. ⁶ Nii ne mi nii yiikoro si nage nuu yiikoro. Yiikori-la lii kialiŃ banese-la si weye tutuobaaniŃ ne. Nii ne tiina bul, "Ba jaŃ yalle folimiaa gbaŃa kubala, a yi che-bala tiŃtinna si yie laa u time mage Ńii, ka di miaa gbaŃsiŃ batori ma yi che-bala tiŃtinna time. Ama nuuŃ ari siniŃ, ba-na wii tuo."

⁷ Nii ne Pie-bie-la bira keŃ kialiŃ ba si kaa magile teŃ-la neŃemiŃ kaa suri. Nii ne kialiŃ banese-la si weye neŃemiŃ tiina yiremi a bul di mi kɔ. ⁸ Nii ne mi beŃ a na jaaba di nuu hoŃ u nyuŃ. Joɔ-la naginiŃ lii. Nii-la si jila yiriŃ ne suuŃ, ka leleε-jaŃ tuto u hariŃ. Nii ne Wia piba doluŃ di ba kpu nuhuobiinee kala si he dunia sesi-la banese doŃɔ. Ba jaŃ keŃ tokobii-la a kpu doŃsuŃ, di losuŃ ma kpu doŃsuŃ. Nyanyalaa ari бага kiaa ma kpu doŃsuŃ.

⁹ Pie-bie-la si keŃ kialiŃ ba si kaa magile teŃ-ŃoŃ-la kaa suri, nii ne mi bee na nialiŃ ba si kpua diŃsiŃ di ba he Wia-dia koru-la bubuoŃ, lee-la ba si yie nyige ku-suɔ-siŃ a pipi Wia. NialiŃ ba si kpua faa bul Wia wiaa ne a fa Ńaa la Tiina Kirisito siada tiŃŃaa maa, nii ne tii ba kpuba. ¹⁰ Nii ne ba Ńmoo niŃ vil vil aa bul, “La Tiina Wii-jaribako, Ń Ńaa Tuɔ-pul Tiina ne a keŃ wutitii maa, bua beε le ne Ń jaŃ dii nialiŃ si kpula sariya a doŃise nialiŃ si he dunia le a tiŃ la wiaa?” ¹¹ Nii ne Wia joŃ geri-pula a pi ba kuŃ-kala aŃ bula piba di ba gberε a wiesi muapilii, see di ba kpu ba tiŃtinni doŃsuŃ ari ba naaŃbiiri-la doŃsuŃ a mage nii u sii che.

¹² Pie-bie-la si keŃ kialiŃ ba si kaa magile teŃ-du-la kaa suri, mi bee na di tiŃteen faasa zigili. Nii ne wii-pɔsuŃ kala biri lim ari cheŃ-birimiŃ, cheŃ-pula ma fiεε a nage chaliŃ. ¹³ Ka cheŃwulaa lii wia nyuŃ a ku tuu tiŃteen, ari ta-faan peliŃ si yie Ńaa tutogo yuori nii. ¹⁴ Nii ne wia nyuŃ kala lel a nage ba si yie keŃ boŃɔ chuoli nii. Peel-na kala ari lee-na kala liiŃ si gollo chu,

ba kala sii ba leree. ¹⁵ Nii ne dunia kuoroo, ari ni-balaa, ari laali-yuori-hiasin, ari nialin si ken kiasa, ari nialin si ken dolun, ari nuu-kala, yosun ari nialin kala si tii ba titia, ba kala fá juu faa bu-buɔsun ari peeli-pɛgisiŋ ɛ. ¹⁶ Nii ne ba yiyire peelee-la ari busu-la a bul di ba tele toba ɛ, di Pie-bie-la ari nii-la si hoŋ kuori-kpasa-la nyun siaa síba na. Baa fá Pie-bie-la si na baaniŋ ne. ¹⁷ Ba bul nii, beɛ wiaa tapulii-la Wia si jaŋ na baaniŋ dunia niaa nyun yie ne. Nuu-kala bi Wia sipaan wuo chin.

7

Iziral tinŋaa tuɔŋ nialin ba si magila

¹ Wiaa deenba kala hariŋ, mi na Wia tinɔaraa banese di ba chin tinteen langorunun banese-la ɛ. Ba fa ken dunia langorunu-la banese kala, di pelin sí lu dunia ɛ. Tinteen ari mugi-balin ari tiisiŋ kala bi jaŋ na pelin. ² Nii ne ka mi na Wia tinɔara doŋo duu to wii-pɔsun ɛ aa jil wia nyun, a kori ku-la Wia-la si weye si kaa magile u niaa. Nii ne u faasa yire Wia tinɔara-la banese Wia fa si piba dolun di ba chei tinteen ari mugi-balin. ³ Nii ne u bula pi Wia tinɔaraa banese-la a bul, “Ma sí tinteen koo mugi-balin koo tiisiŋ chei, see di la magile la Tiina Wia tininnaa ba tillin ɛ.” ⁴ Nii ne ba dage nialin Wia si magile ba niin pimi. Ba ŋaa bui bui zolo ari mahin balia ari banese ne. Niaa deenba lii Iziral ni-yiriba tuɔŋ ne. ⁵ Niaa bui fii ari balia ne u magile Juda doho niaa tuɔŋ. Niaa bui fii ari balia ma lii Rubin doho niaa tuɔŋ. Niaa bui fi

ari balia ma lii Gad doho niaa tuŃ. ⁶ Niaa bui fii ari balia ma lii Asa doho niaa tuŃ, Nafitali doho niaa tuŃ maa, niaa bui fii ari balia. Niaa bui fii ari balia ma lii Manaasi doho niaa tuŃ. ⁷ Niaa bui fii ari balia ma lii Simian doho niaa tuŃ. Niaa bui fii ari balia ma lii Liivai doho niaa tuŃ. Niaa bui fii ari balia ma lii Izakai doho niaa tuŃ. ⁸ Niaa bui fii ari balia ma lii Zebulun doho niaa tuŃ. Niaa bui fii ari balia ma lii Josef doho niaa tuŃ. U magile niaa bui fii ari balia ma Benjamin doho niaa tuŃ.

Ni-dan-la si denne Wia

⁹ U nii harin ne mi beŃ a na ni-dan-dan, nuu bi ba wuo diise. Ba lii dunia seme-na kala a lii tinŃee-yiriba, ari ni-yiriba, ari ta-yiriba, aa bul yiikori-yiriba. Mi na di ba chin kuori-kpasa-la ari Pie-bie-la sipaan a laale geri-pul-duduosun, a kori abee pipaarin ba nisin le. ¹⁰ Ni-dan-la faasa Ńaa gon aa bul, "La Tiina Wia si hoŃ kuori-kpasa-la nyun ari Pie-bie-la, ba ne keŃ dolun di ba wuo laala ta." ¹¹ Ka Wia tinŃaaraa kala china golli kuori-kpasa-la ari nihiasi-la ari kialin banese-la si weye. Nii ne Wia tinŃaara-la tuu kpirimi kuori-kpasa-la sipaan a chuole Wia ¹² a bul, "Ami. La jan chuole la Tiina Wia a dennu aa lolu, bee wiaa u ne keŃ dolun ari wu-jimin a kaa mu wuu. Ami."

¹³ Nii ne nihiasi-la doŃo piesemi a bul, "Kubeeba ne laale geri-pul-duduosun nii, nii ne ba lii?" ¹⁴ Nii ne mi bula pu a bul, "N ne jima, mi kuhian." Nii ne u bula pimi a bul, "Niaa deenba ne Wia liise hee-bal-la tuŃ. Ba chese

ba gennin Pie-bie-la chalin ɛ, ba lii a pullɛ. ¹⁵ Nii nɛ tii ba chin Wia kuori-kpasa-la sipaan a tima pupu wiihɛyɛ ari titaŋin kala Wia-dia ɛ. Nii-la si hɔŋ kuori-kpasa-la ɛ nɛ jan kiese toba ɛ. ¹⁶ Losun bira bi jan kenba, lii-nyuasun ma bi jan kenba, wii-pɔsun bi jan kpuba, wulimin ma bi jan kenba. ¹⁷ Wii-kala bi jan ŋaaba, bɛɛ wiaa Pie-bie-la si chin Wia kuori-kpasa-la sipaan nɛ jan biben ba nyun, ari pie-daara si yie ben u piesee nyun nii. U nɛ jan kenba kaa mu lii-bulo leriŋ, lii-la sii pi niaa miisiŋ. Wia ma jan fiise ba sii-liiriŋ ta.”

8

Pie-bie-la ken ten-kaanin suri

¹ Nii nɛ Pie-bie-la suri kialin ba si kaa magile ten-la balipe-la ku-kaanin. U si suro dɛrɛ, Wia-jaŋ kala ŋaa fuui a yi magina kubala. ² Nii nɛ aŋ ka mi na Wia tinɔaraa balipe-la si yie chin Wia sipaan. Ba piba nyillin balipe. ³ Wia tinɔaraa dɔŋɔ ma ku chin koru-la semɛ a kori selime gbaŋa-la ba si yie jon ku-suɔ-sin hɛ, a nyiga pi Wia. Nii nɛ ba pu ku-suɔ-zɔŋŋɔɔ yuge, duu kaa guoli Wia niaa Wii-chuɔlun ɛ a nyige a pi Wia. U jan nyigu selime koru-la nyun, ku-la si chin kuori-kpasa-la sipaan. ⁴ Nii nɛ ku-suɔ-si-la nyuɔsun ari Wia niaa Wii-chuɔlun lii Wia tinɔara-la nisiŋ ɛ a mu Wia teen. ⁵ Nii nɛ Wia tinɔari-la jon selime gbaŋa-la a chaane nyinin korun nyun, a hɛ gbaŋa-la tuɔŋ, a jonɔ yuo u ku tuu tinteen. Nii nɛ duonun kpikpia gon aŋ liligise, ka tinteen zizigili.

Wia tinđara-la ņmuu nyillin

⁶ Nii nε Wia tinđaraa balipe-la si keŋ nyillin balipe-la ņaa siri di ba ņmuu.

⁷ Wia tinđari-la buŋbuŋ kua ņmuu u nyile. Nii nε duoŋ-tabiaa ari nyiniŋ guoli chaliŋ lε ku tuu tel tinteen. Ba si tele nii, tinteen ari tiisiŋ ari yaŋ seŋ-tori-la kubala dii nyiniŋ.

⁸ Nii nε Wia tinđari-la liamiŋ tiina ma ņmuu u nyile. U si ņaa nii, ba joŋ kuŋ a nage peel-baliŋ sii dii nyiniŋ a yuo ta u tuu mugi-baliŋ tuoŋ. ⁹ U si ku tuu nii, mugi-baliŋ seŋ-tori-la kubala fiεε a nage chaliŋ. Kialiŋ kala si keŋ miisiŋ a hε lii-la seŋ-tori-la kubala tuoŋ suu. Liiŋ daborusu-la si hε lee-la ma chei.

¹⁰ Nii nε Wia tinđari-tori-la ma ņmuu u nyile. U si ņmuu nii, cheŋwul-bal kubala lii wia nyuŋ, a chaane a nage nyiŋ-daan, a ku tuu tel fuonuŋ ari lii-bulluŋ seŋ-tori-la kubala lε. ¹¹ Cheŋwul-la yiriŋ nε ku-haan. U si heye nii, lii-la tuoŋ u si tele ma hei. Lii-la si heye nii, ni-dan-la si nyua lii-haa-la, ba suu.

¹² Nii nε Wia tinđari-nεε-la ma ņmuu u nyile. U si ņmuu nii, wii-posun seŋ-tori-la kubala cheye, chene ma seŋ-tori-la kubala chei, cheŋwulaa seŋ-tori-la kubala ma chei. Ba pulumuŋ kala lel leriŋ kala biri. Lee-la puluŋ tuo wiiheye ari titaniŋ kala.

¹³ Nii nε mi beŋ a na kachuun duu fl di-bolii wia nyuŋ lε aa ņmoo niŋ vil vil. U sii fl nii, u yel a bul, “Nialiŋ si hε tinteen lε, ba jaŋ na heeŋ. Bua-la lε Wia tinđari-kaana-la batori si jaŋ ņmuu ba nyillin, nialiŋ jaŋ na heε-la.”

9

¹ Nii ne Wia tinđadari-non-la ma nmuu u nyile. U si nmuu nii, mi na cheŋwulun duu lii wia nyun a ku tuu tel tinteen. Ba jon buotuo-lunun boribiin pu. ² Nii ne u suri buotuo-lunji-la boro. U si suro dere, nyuɔsun lii buotuo-lunji-la tuon a nage nyin-balin nyuɔsun, a to pulumun ari wiiposun kala ba biri. ³ Nii ne hobosun to nyuɔsu-la tuon ku lii a tuu tinteen. Wia piba dolun dunia le ba wuo len niaa na heen, a nage nuomaa si yie din niaa ba nina heen nii. ⁴ Wia biba wonjiin pa di ba dii yan koo tiisin koo kialin si nyu tinteen le. Ama u piba wonjiin di ba dogise nii-la kala Wia magilin si tuo u tile le. ⁵ Wia bi hobosu-la wonjiin pa di ba kpu niaa deenba, ama di ba dogiseba cheŋsin banon. Nii ne u dogiseba a nage nuomun si yie din niaa u wiwii nii. ⁶ Bua-la le niaa jan chiche di ba suu, ama ba bi wuo suu. ⁷ Hobosu-la fa nage janin ne ba si kpiera di ba kaa mu laalin. Ba chu kias si nage selime nyunchuulun ne. Ba siaa ma nage nuhuobiinee siaa. ⁸ Ba ken nyu-punaa ma ne. Ba duomo a nage haala nyu-punaa. Ba nyilaa ma nage naachigee nyilaa ne. ⁹ Ba yaraa horun nage hon ba si yie jon to boye a kaa yuo laalin. Ba kinkeŋsin ma njinaa gon, ari janin si yuga aa lere torukoba a fa mumu laalin. ¹⁰ Ba bubuɔ-dosun nage nuomun fila. Dol-la kala ba fa si kene di ba kaa dogise niaa cheŋsin banon-la kala fa he ba bubuɔ-dosu-la le ne. ¹¹ Wia tinđadari-la fa si kori buotuo-lunji-la boribiin ne fa naa ba kuoro. Juu tinnaa yiikoro le baa yiru Abadon ne. Giriik tinnaa ma yiikoro le baa yiru Apoliyon ne.

¹² Bunḅunḅun hεε-la ba si jaŃ na ne Ńii. Ama kiasa balia ne ha ka.

¹³ Nii ne Wia tinḅaari-du-la Ńmuu u nyile. U si Ńmuu Ńii, mi nii nuu yiikoro duu lii koru-la si chinḅ Wia sipaanḅ seme. ¹⁴ Nii ne yiikori-la bula pi Wia tinḅaari-du-la si kori nyile-la a bul, "LeŃ di ba puri Wia tinḅaaraa banese-la ba si vobob Yufiretis fuo-la le a ta." Wia fa vobob a bil a gberε tapulii-la ari chene-la ari jina-la u fa sii che u kpu dunia niasa. ¹⁵ Nii ne ba puriba ta di ba kpu dunia niasa sesi-la batori doŃo. ¹⁶ Nii ne ba dagemi nialinḅ si jil janinḅ niinḅ pimi. Ba fa yi bui bui buiba zobalia. Ba kala fa jil janinḅ ne a Ńaa siri di baa mu yuo laalinḅ. ¹⁷ Mi si naba ari duosoo tuonḅ, Ńla ne ba nage: Nialinḅ si jil jani-la laale hoo-horonḅ ba si yie joŃo to boisinḅ a kaa yuo laalinḅ ne. Kialinḅ doŃsunḅ nage diiwolinḅbine yaraa, doŃsunḅ fiεε a nage nyininḅ, doŃsunḅ ma nage jiribiinḅ. Jani-la nyusunḅ nage naachigee nyusunḅ ne. Nii ne nyininḅ ari nyuobusunḅ ari jiribiinḅ lilii ba niirinḅ le. ¹⁸ Kiasa deenḅba batori ne Wia leŃ di ba ku kpu dunia niasa tuonḅ sesi-la batori doŃo. Nyininḅ ari nyuobusunḅ ari jiribiinḅ ne Ńii. ¹⁹ Jani-la dolonḅ kala fa he ba niirinḅ ari ba bubuob-dosunḅ le ne. Ba bubuob-dosu-la nage diŃŃaa ne a keŃ nyusunḅ. Kiasa deenḅba ne ba kaa pire niasa.

²⁰ Dunia ni-kaana-la nyanyal-bonḅŃo deenḅba si bi kpua, ba ma ha bi birima lii ba haache wu-Ńaalaa le. Ba haa to Sitaani ne a kpikpaare vuiaa. Selime ari hoonḅ ari koliiŃ ne ba kaa me vuia-la doŃsunḅ, doŃsunḅ ma Ńaa tabiaa, doŃsunḅ ma Ńaa tiisinḅ ne. Vuia-la bi wuo na, ba bi wiaa ma nii, ba bira bi wuo vivenḅ maa. ²¹ Niasa deenḅba faa kpu

nīaa nē. Ba faa ŋaa hil wīaa, aa ŋaa wu-liilin, aŋ gigaa maa, aŋ bi sei di ba birima lii wu-bŏŋŋŏŏ deenba lē.

10

Wia tinḡaari-la si kori teŋ-chuoli-bie-la

¹ Nii nē ka mi bira na Wia tinḡaari-duo kubala duu lii Wia-jaŋ a ku tuu. Duonḡbilinḡbaanaa tŏu kala, ka duonḡsia vŏŏ u nyuŋ lē. U siaa tutul a nage wii-pŏsuŋ. U naasiŋ ma nage tii-balaa sīi dii nyiniŋ. ² Ka u kori teŋ-chuoli-bie u nisiŋ lē. Ba kaa polli. Nii nē u jon u na-diin naaŋ a daŋ mugi-balin nyuŋ, a jon u na-gua naaŋ maa a bil tinḡteen. ³ Nii nē u faasa kpia goŋ bogi bogi a nage naachigiŋ sīi ŋaa goŋ ŋii. U si kpia goŋ ŋii, duonuŋ kpia. Duonuŋ si kpia ŋii, ba fa ŋaa kiaa balipe a kpikpia goŋ. ⁴ Bua-la lē duonuŋ si kpia, mi faa che di mi ŋmuŋse wialiŋ bil. Nii nē nuu yiikoro lii wia nyuŋ a bula pimi a bul, “Leŋ di wialiŋ duonuŋ si kpia bul, di ba he ŋ tuŏŋ. Sī ŋmuŋsa bil.” ⁵ Nii nē ka mi na Wia tinḡaari-la, nii-la naaŋ dŏŋŏ si chinḡ mugi-balin nyuŋ, ka dŏŋŏ ma chinḡ tinḡtee-hilin, duu keŋ u na-diin nisiŋ kaa yia wia nyuŋ. ⁶ Nii nē u ŋmieŋe Wia, u-na nii-la si he dime a kaa mu wuu, nii-la si ta wia nyuŋ ari kialinḡ kala si he wia nyuŋ, ari tinḡteen ari kialinḡ kala si he dime, ari mugi-balin, ari kialinḡ kala si he u tuŏŋ. U ŋmiesa a bul, “Bua-la lē la sīi jegilu, u yie nē.” ⁷ Ama tapulii-la Wia tinḡaari-pe-la si jaŋ ku ŋmuu u nyile, Wia wu-faalia-la u fa si dage u tinḡtinnaa, nialiŋ sīi bul wīaa, Wia Diŋ-zŏŋ-la doluŋ lē, ba kala jaŋ ŋaa.

⁸ Nii ne mi bira nii yiikori-la titia si lii wia nyun a bul wiaa pimi. U si, “Mu a laa teŋ-bie-la ba si suro, Wia tinɗaari-la nisin le, nii-la naan donɔ si chin mugi-balin nyun, ka donɔ ma chin tinɗeen le.” ⁹ Nii ne mi mu Wia tinɗaari-la teen a sulu duu jon teŋ-bie-la pimi. Nii ne u jon teŋ-bie-la pimi an bula pimi di mi jonɔ chan, di u jan sin mi niin le a nage tuun, ama mi luorun le u jan hei. ¹⁰ Nii ne mi laa teŋ-bie-la Wia tinɗaari-la nisin le a jonɔ chan. U sima a nage tuun ne mi niin le, ama u si tuu mi luorun, mi luorun kala heyɛ ne. ¹¹ Nii ne ba bula pimi a bul, “N jan bira bul wiaa, Wia Din-zon-la dolun le a tige ta-yiriba le, ari tinɗee-yiriba, ari nialin sii bul yiikori-yiriba, ari kuori-yiriba yuge ma le.”

11

Wia siada tinɗaa balia-la

¹ Nii ne ba jon daa-magisin a nage daantiga a pimi, an bula pimi di mi sii a magise Wia-dia ari kuru-la si he u tuon, an diise nialin kala sii chuole Wia dime, ² ama di mi si Wia-dia-la kaalana magisu, bee wiaa ba jon lee-la pi nialin si bi juu tinɗaa naa, di ba nmoo u jebii-la lo, a nuose Wia lee-la chensin mahin balia ari balia. ³ Nii ne ka Wia si u jan pi u siada tinɗaa balia-la dolun di ba wuo bul wiaa u Din-zon-la dolun le, tapulaa bui ari zo-balia ari mahin batori, an baage tuocheri geri-bosunun.

⁴ Niaa deenba balia nage tia-la ba sii yire Oliv ne. Ba ne bira nage korunun ba si yie jon chaanaa a didan balia-la si chin la Tiina Wia

sipaŋ, nii-la si tii tinŋeen. ⁵ Nyiniŋ jaŋ lii ba niin a dii nuu-kala sii che duu dŋgiseba. Di nuu-kala nii che duu walimeba, nyiniŋ jaŋ dii. ⁶ Wia piba doluŋ di ba wuo kiri duonuŋ, duu si nii tapulia-la ba sii che di ba bul wiaa, Wia Diŋ-zŋŋ-la doluŋ ɛ. Wia bira piba doluŋ di ba wuo ŋaa di liin kala birime chalin. Ba jaŋ wuo leŋ di nyanyalaa juu dunia niaa ɛ, mage nii kala ɛ ba si cho. ⁷ Di ba ne dii Wia danŋsia dere, бага kun jaŋ lii buotuo-lunŋii-la tuŋ ku lii. Ku-la jaŋ yuo kpuba. ⁸ Ba ku-suunuŋ jaŋ piŋ ta-bal-la wonŋiin ɛ. Ta-bal-la bomŋ nage Sodŋm koo Ijipiti tinŋeen ne. Ta-bal-la ɛ ne ba kpaase la Tiina daa-geseɛ nyuŋ. ⁹ Ni-yiriba a lii ta-yiriba, ari nialin sii bul yiikori-yiriba a lii tinŋee-yiriba kala jaŋ beŋ ba ku-suunuŋ tapulaa batori ari lebi. Ba bi jaŋ sei di ba paaba hugi. ¹⁰ Dunia niaa, tuŋ jaŋ tŋre ari ba si kpu niaa balia-la. Ba jaŋ gbigbieli a sisieri dŋŋ ɛ a didii zile dŋŋ ɛ, beɛ wiaa wialin niaa deŋba balia fa sii bul, Wia Diŋ-zŋŋ-la doluŋ ɛ, ba fa keŋ dunia niaa baŋŋa ɛ ne. ¹¹ Ama tapulaa batori ari lebi cheŋ Wia pi niaa deŋba balia miisin, ba sii chin ba naasin ɛ. Nialin kala si naba, fawulluŋ keŋba woruŋ. ¹² Nii ne ba nii nuu yiikoro duu lii Wia-jaŋ a bula pi niaa balia-la a bul, “Má ku jil daha.” U si bul nii dere, ba juu duonbilingbaanin tuŋ a jil Wia-jaŋ. Ba diŋdŋŋŋŋŋ bibenba, ka ba jijil. ¹³ Bua-la titia ɛ tinŋeen faasa zigili. Taŋ-la seme dŋŋ kala tel, ba niaa bui balipe suu. Leree fii fii sesi-la kubala ne nii. Fawulluŋ keŋ ni-kaanaa, ba denne Wia, nii-la si he Wia-jaŋ ɛ.

14 Hεε-lia-la dideriŅ ne Ɔii, ama torimuŅ jaŅ kɔ lεεε.

Wia tinɔaari-pe-la ņmuu u nyile

15 Ɔii ne Wia tinɔaari-pe-la ņmuu u nyile. U si ņmuu Ɔii, mi nii yiikori-balaa di baa bul wiaa, Wia-jaŅ ε. Ba si, "Dunia kuorii-la lεεε ņaa la Tiina Wia ari Kirisito kuorii-la ne. La Tiina Wia jaŅ dii kuoruŅ a kaa mu wuu." 16 Ɔii ne nihiasin mara ari banεε-la si hɔŅ ba kuori-kpasinnin nyuŅ Wia sipaan, ba kala tuu kpirimi a chuolε Wia a bul,

17 "Laa lolluŅ la Tiina Wia, Wii-jaribako,
nii-la fa si he dime faafaa ari nii-la ha si he dime.

Lεεε-na ņ joŅ ņ dol-bal-la,
a suomi a biben dunia ne.

18 Dunia niaa fa hoso ne ņ nyuŅ.
Ama bua-la ņ baaniŅ si jaŅ sii ba nyuŅ yie ne,
ka bua-la titia ņ si jaŅ dii nialiŅ si suba sariya ma yie ne,
bua-la ε ņ si jaŅ joŅ time a tin ņ tintinnaa ma yie ne.

NialiŅ sii bul wiaa, ņ Din-zɔŅ-la doluŅ ε, ari ņ niaa kala,
nialiŅ sii fá ņ yirin, nihiasin ari hanɔbiisin kala,
ņ jaŅ time piba.

Lεεε ņ jaŅ dɔgise nialiŅ si chei dunia, di ba mu suu."

19 Ɔii ne ba keŅ Wia-dia-la si he Wia-jaŅ, boro kaa suri a na dagá kubala u tuɔŅ. WialiŅ Moosis fa si ņmuŅsa bil di Iziral tinŅaa tuto, ba he daga

deen tuŋ nē. Nii nē duonuŋ liligiŋ lerinŋ kala, ba ninii yiikorusuŋ, ka duonuŋ kpikpia ŋmana ŋmana. Tinŋteenŋ zigili, ka duonŋ-tabiaa faasa tuu titel.

12

Diminŋ ari haala yuo dŋŋ

¹ Nii nē ku-kpuŋkpere kubala ku lii wia nyuŋ. Ku-kpuŋkpere-la nage haal nē a jonŋ wii-pŋsuŋ a laalē, ari niaa sii laalē genninŋ nii. Ka chene ma hē u naasinŋ bubuŋ, aŋ ka u chu kuori-nyuŋ-chuulo. Nyuŋ-chuulo-la, chenwulaa fii ari balia nē ba kaa ŋaa. ² Haal-la fa keŋ luoruŋ nē. U luoruŋ wiwii, u faasa yiyel a wiwalime duu lul. ³ Nii nē ku-kpuŋkpere dŋŋŋ ma ku lii wia nyuŋ. Ku-kpuŋkpere deenŋ fa nage diminŋ si yuga kieli nē a kala fiŋŋŋ ari chalinŋ. Dinŋ-la fa keŋ nyusuŋ balipe nē ari nyillinŋ fii, a chu nyuŋ-chuuluŋ balipe. ⁴ U bubuŋ-doho yigi chenwulaa sesi-la batori dŋŋŋ lo ba ku tuu tel tinŋteenŋ. Aŋ ka dinŋ-la mu chinŋ haal-la fa sii walime duu lul sipaanŋ a gberē, di haal-la nē lula, duu jonŋ bile linŋ. ⁵ Nii nē haal-la lul hanbolibie, nii-la si janŋ beŋ dunia niaa kala ari kpaasa. Nii nē Wia jonŋ bile kaa mu u teenŋ a leŋ u hŋŋ u kuori-kpasa nyuŋ, ⁶ aŋ ka haal-la fá juu girinŋ, lee-la Wia si wasa bilu lē. U si hē dimeŋ nii, Wia pu kudiilee tapulaa bui ari zŋ-balia ari mahinŋ batori.

⁷ Bua deenŋ lē laalinŋ sii Wia-janŋ lē. Wia tinŋdaari-hianŋ baa yire Maakil ari tinŋdaaraa dŋŋsuŋ suomi a yuyuo dinŋ-la. Nii nē dinŋ-la ari u haritooroŋ maa yuo. ⁸ Ama Maakil niaa yuo

dii diŋ-la ari u haritooroo. Nii nε diŋ-la ari u haritooroo bira bi di-honunŋ kala kenε Wia-jaŋ lε. ⁹ Nii nε ba joŋ diŋ-la ari u haritooroo a yuo ta ba lii Wia-jaŋ a ku tuu tinŋteenŋ. U nε baa yire Sitaani, nii-la sīi nyise dunia niaa kala. Diŋ-la fa hε dime faafaa kala nε a lii dunia di-suomunŋ.

¹⁰ Nii nε ka mi nii yiikori-bal kubala a lii Wia-jaŋ a bul, “Bua-la Wia si jaŋ laa niaa ta yie nε. Bua deenŋ lε nε Wia laa u dolunŋ ari u kuoronŋ. Kirisito, nii-la Wia si liisa, ma laa u dolunŋ nε, bεε wiaa nii-la si joŋ cheerinŋ pi la naanŋbiirinŋ, ba joŋu yuo ta nε. U fa joŋ cheerinŋ piba Wia sipaanŋ wiihεyε ari titaninŋ kala. ¹¹ Ba yuo dii Sitaani a tinŋ Pie-bie-la chalinŋ wiaa, ari Wia niinŋ wialinŋ ba fa si bula pipi niaa. Ba fa ŋaa siri di ba kpuba a tinŋ Wia wialinŋ lε nε. ¹² Ma nialinŋ si hε Wia-jaŋ, má lenŋ di ma tuonŋ torε. Ama ma nialinŋ si hε tinŋteenŋ lε ari nialinŋ si hε mugi-balinŋ lε, ma jaŋ na hεenŋ. Sitaani ku tuu ma teenŋ nε a faasa kenŋ baaninŋ, bεε wiaa u jima ari u bira bi dieni, ka di ba laa u dolunŋ.”

¹³ Diŋ-la si na di ba joŋu yuo ta, u ku tuu tinŋteenŋ, nii nε u kire to haal-la si lul hanŋbolibie-la harinŋ. ¹⁴ Nii nε Wia joŋ kachuunŋ kinŋkesinŋ pi haal-la, duu wuo fil a juu girinŋ tuonŋ a kage diŋ-la lε. Nii nε u mu lee-la Wia si wasa bilu lε. Dime nε, u joŋ kudiilee pu jisinŋ batori ari lebi. ¹⁵ Nii nε liinŋ lii diŋ-la niinŋ lε a nage fuonŋ, a kire to haal-la harinŋ duu pelle joŋu. ¹⁶ Ama tinŋtee-hilinŋ ku pε haal-la lε a joŋ fuo-la si lii diŋ-la niinŋ lε kala a nyua. ¹⁷ Nii nε diŋ-la na baaninŋ haal-la nyunŋ a mu duu kenŋ haal-la biirinŋ donsunŋ a yuo laalinŋ.

Haal-la biirin ne ŋaa nialin si nii Wia niin wiaa a tutoba, a didii Yesu dansia, a bul u wiaa a pipi niaa. Nii ne din-la mu chin mugi-balin niin.

13

Ku-la si nage din-la ari бага kua

¹ Nii ne mi na бага kua dŋŋŋ duu lii mugi-balin tuŋŋ a ku lii. U fa ken nyusun balipe ne, u nyillin ma fa ŋaa fii. U fa chu kuori-nyun-chuulun fii u nyillin fii-la le. Yiri-la u fa si kene u nyusu-la le faa tuuse Wia jonŋoo ne. ² Baga ku-la mi si na fa nage kpeye ne, an ka u naasin nage lugumun kiaa, u niin ma nage naachigin kua. Nii ne ku-la si nage din-la jon u dolun kala ari u kuori-kpasala a pi бага ku-la. ³ Baga ku-la nyusun balipe-la dŋŋŋ fa ken naawiil-bal ne si maga duu suu, ka u bi suba. Ba si na naawiil-la duu fiela, u ŋaa dunia niaa kala wu-kpunkpere. Nii ne ba sii to u harin. ⁴ Nii ne niaa tuu kpirimi din-la sipaan a chuolu, bee wiaa u fa jon u dolun a pi бага ku-la ne. Niaa bira chuole бага ku-la. Nla ne ba piase dŋŋŋ a mu tige u le, “Kubee ne ken dolun a nage ŋla? Kubee ne jan wuo kenu yuo yusun?”

⁵ Nii ne ba pi бага ku-la wonbiin u bul babii-bal wiaa a tutuuse Wia jonŋoo. Nii ne ba lenu u dii dolun chensin mahin balia ari balia. ⁶ U yie tutuuse Wia ari u jan-niaa jonŋoo. ⁷ Nii ne ba puu wonbiin ma u ken Wia niaa a yuo laalin, a yuo diiba. Ba fa puu dolun u wuo ni-yiriba a lii ta-yiriba kala, ari nialin sii bul yikori-yiriba a lii tintee-yiriba kala. ⁸ Nii-la kala si tuo miisin ten-la le a lii dunia di-suomun, u ma jan tuu kpirimi

u sipaan̄ a chuolu. Pie-bie-la ba si kpua ne tii ten̄-la. ⁹ Digilaa tin̄naa, má wuoli ma digilaa a jegile nii wiin̄ deen̄. ¹⁰ Di ba ne yuo laalin̄ dii nuu a kenu kaa mu yosun̄ lerin̄, u maga duu mu naa yon̄ ne. Di ba ne jon̄ tokobii a kpu nuu, ba jan̄ sen̄e jon̄ tokobii a kpu tiina maa. Nialin̄ si laa Wia wiaa dii maga di ba nyalime ne a chin̄ wialin̄ ba si laa dii le.

¹¹ Nii ne mi bira na бага kua don̄o duu lii tin̄teen̄ a kuu lii. U fa nage piese ne an̄ ken̄ nyillin̄ balia. Uu bul wiaa a nage ku-la si nage din̄-la ne. ¹² U ma ken̄ dol-la bun̄bun̄ бага ku-la si kene ne a wuo didii dolun̄ u sipaan̄. U len̄ dunia niaa kala tuu kpirimi a chuole bun̄bun̄ бага ku-la, ku-la fa si ken̄ naawiil-bal-la, ka u fiele. ¹³ U naa wu-magilaa a yuge. U paala len̄ nyinin̄ lii wia nyun̄ ku tuu tin̄teen̄, nuu-kala na. ¹⁴ A tin̄ wu-magilaa ba si len̄e u naa bun̄bun̄ бага ku-la sipaan̄, бага ku-la don̄o nyise dunia niaa a he, di ba jon̄ kiaa me, kun̄ si nage bun̄bun̄ бага ku-la, ku-la ba si ken̄ tokobiin̄ keri, ka u wei. ¹⁵ Nii ne ba wuo len̄ бага ku-lia-la pi ku-la ba si me wiese duu wuo wiaa bubul. Nii ne u wuo len̄ ba kpu nialin̄ si bi бага ku-la ba si me ka chuole, ¹⁶ a bira len̄ ba magile nuu-kala, nihiasin̄ ari han̄biisin̄, kuoroo ari summoo, nii-la kala si tii u titia ari nii-la kala si naa yon̄. Ba magile ba na-diin̄ nisaa le koo ba tillin̄ le. ¹⁷ Nuukala bi kun̄ wuo yoo a bi kun̄-kala ma wuo yalle, see di ba jon̄ бага ku-la magilin̄, koo u yirin̄, koo u yiri-la si mage nii a he u tiina le. ¹⁸ Nuukala bi jan̄ wuo jin̄ wiin̄ deen̄ bubuon̄, see duu ken̄ wu-jimin̄. Má len̄ di nii-la si ken̄ wu-jimin̄ liisi a mu yi бага kun̄ nin̄ si mage nii. Di n̄

diiseba, u nage nuhuobiine kialiŃ nę. U kias niin
Ńaa zŃ-balidu ari mahiŃ batori ari balidu nę.

14

NialiŃ sŃi yi yiili-faliŃ

¹ Nii nę mi beŃ a na Pie-bie-la duu chiŃ peel
kubala nyuŃ. Peel-la yiriŃ nę ZaayŃ. Ba di
niaa buiba zŃŃ ari mahiŃ balia ari banese nę
fa chiŃ peel-la nyuŃ. Ba ŃmuŃse Pie-bie-la yiriŃ
ari u Nyimma yiriŃ nę a he nias deenba tilliŃ le.

² Nii nę ka mi nii nuu yiikoro duu lii Wia-jaŃ.
Yiikori-la fa nage fuonuŃ sŃi pelli nę gbul gbul,
koo duonuŃ sŃi kpia. Yiikori-la mi si nia ma fa
naga ari nias sŃi dŃ cheŃ nę. ³ Nias deenba chiŃ
kuori-kpasa-la ari nihiasi-la, ari kialiŃ banese-la
si weye sipaŃ nę aa yii yiili-falii kubala. Nuu-
kala bi yiil-la wuo gunne, see nialiŃ bui buiba
zŃŃ ari mahiŃ balia ari banese-la duŃduŃa. Nias
deenba nę Wia tuŃse dunia le a laaba ta. ⁴ Ba nę
bi ha-chŃrumuŃ hariŃ to, aŃ bi disinniŃ ma keŃe.
Ba nŃi to Pie-bie-la hariŃ lee-na kala u sŃi mu. Ba
nę Wia laa sipaŃ liise nuhuobiinee tuŃ, di ba
Ńaa Wia ari Pie-bie-la tuŃ-pul tiŃŃaa ⁵ a bi wias
ka nyia.

Wia tiŃdaaraa batori bul wias

⁶ Nii nę mi bira na Wia tiŃdaara dŃŃŃ duu fiŃ
wia nyuŃ di-bolii. U fa kori Wia Wu-zŃmŃ-la nę,
Wu-zŃmŃ-la si jaŃ he dime a kaa mu wuu. U kaa
mu bula pi nuu-kala si he dunia le tiŃtee kala
le, ari taŃ kala le, ari nialiŃ sŃi bul yiikori-yiriba
kala, ari ni-yiriba kala le. ⁷ Nii nę Wia tiŃdaari-la
bul ari yiikori-baliŃ a bul, "Má fá Wia a denne u

yiri-baliŋ, bɛɛ wiaa bua-la u si jaŋ dii dunia niaa sariya yie nɛ. Má dɛnnu, u nɛ ta wia nyuŋ ari tiŋteen ari mugi-baliŋ ari lii-bulluŋ kala.”

⁸ Ka Wia tiŋdaari-lia-la ma tuto a bul, “Babiloŋ tele, Babiloŋ tele, ta-bal-la ba sii yire Babiloŋ, u tele. U nɛ joŋ u wu-bɔŋŋɔɔ a dage tiŋtee kala ba ŋiŋaa wu-bɔŋŋɔɔ. Wu-bɔmɔ-la nage siniŋ si keŋ huoŋ nɛ.”

⁹ Njii nɛ Wia tiŋdaari-tori-la ma tuto ba hariŋ, a ma bul wiaa ari yiikori-baliŋ. U si, “Di nuu-kala nɛ chuɔɛ бага ku-la ari u nagisi-la ba si mɛ bil, a laa magil-la u tile ɛ koo u nisaa ɛ, ¹⁰ Wia jaŋ na baaniŋ kiŋkeŋ u tiina nyuŋ. Wia baaniŋ nage siŋ-la si keŋ huoŋ nɛ. Di niaa nɛ nyua, ba yie susuu nɛ. Ba jaŋ joŋ nyiniŋ ari jiribiŋ a dɔgise tiina. Ba jaŋ ŋaa ŋii Wia tiŋdaara-la si bi disinniŋ kɛnɛ ari Pie-bie-la sipaan. ¹¹ Nyiniŋ ari jiribiŋ jaŋ diiba deen deen, nyiŋ-la bi jaŋ kɔ duu disa. Niaa deenba bi jaŋ kɔ di ba na wiese wiihɛyɛ ari titaniŋ kala. Niaa deenba si chuɔɛ бага ku-la ari u nagisi-la ba si mɛ bil a laa u yiriŋ magil-la, ba bi jaŋ na wiese.”

¹² Bua deen ɛ nɛ Wia nialiŋ sii to Wia niŋ a laa Yesu Kirisito wiaa dii, u maga di ba nyalime nɛ. ¹³ Ka mi nii yiikoro kubala duu lii Wia-jaŋ aa bul, “Ŋmunɛ wiŋ deen: Nialiŋ si laa la Tiina Yesu wiaa dii aŋ suu, Wia jaŋ pɛba ɛ.” Njii nɛ Wia Diŋ-zoŋ-la ma bul, “Wia sɛnɛ jaŋ pɛ niaa deenba ɛ di ba wuo na wiese woruŋ. Ba bira bi jaŋ tiŋ, bɛɛ wiaa tiŋtimii-la ba si tima ka to ba hariŋ nɛ.”

Ba keŋ siikɔɔ a kaa kuŋ kiaa

14 Nii ne mi bira beŋ a na duoŋbilingbaaŋ-pula, di nuu nage nuhuobiine bie a hoŋ duoŋbilingbaaŋ-la nyuŋ. U tiina chu selime kuori-nyuŋ-chuulo ne aŋ kori siikoro si keŋ niŋ woruŋ. 15 Nii ne Wia tinɗaari-la doŋo ma lii Wia-dia tuoŋ ku lii, a faasa yire ari yiikori-baliŋ nii-la si hoŋ duoŋbilingbaaŋ-la nyuŋ a bul, “Keŋ ŋ siikoro-la a kaa kuŋ kaaa. Bua-la si maga di la kuŋ kaaa yie ne. Kialiŋ kala si he dunia le si maga di ba kuŋ, ba kala bia ne.” 16 Nii ne nii-la si hoŋ duoŋbilingbaaŋ-la nyuŋ keŋ u siikoro-la viisi tinɗeen a kuŋ tinɗeen kuŋ-kala.

17 Nii ne Wia tinɗaara doŋo ma lii Wia-dia si he Wia-jaŋ a ku lii, a ma kori siikoro. Siikoro-la ma keŋ niŋ ne woruŋ. 18 Nii ne Wia tinɗaara doŋo ma lii Wia-dia koru-la seme a ku lii. U ne ŋaa Wia tinɗaari-la si keŋ nyiniŋ doluŋ. Nii ne u yire nii-la si kori siikoro-la a bul ari yiikori-baliŋ, “Keŋ ŋ siikoro-la a kaa keri tia-la ba sii yire vain-la jagisiŋ, bee wiaa u nene-la bia ne.” 19-20 Nii ne Wia tinɗaari-la keŋ u siikoro-la kaa viisi tinɗeen a keri vain jagisi-la kala. Nii ne ba paa ba kala kaa mu he bua-la ba si luo, aa chage tii-nene-la liiŋ ba si kaa ŋaa siniŋ. Ta-bal-la jeŋ hariŋ ne ba chage tii-nene-la. Ba si chageba, lii-la kala lii a birime chaliŋ, a tuu pipelle tinɗeen a nage fuoŋ. Namaga deŋ dage ŋii Wia si na baaniŋ tinɗeen niaa nyuŋ. Nii ne chal-la pelle a mage meel-daasiŋ zo-balia, aŋ pe jila yi a mage nuhuobiine boye.

Wia tin̄daara-la kori nyanyal-bŏŋŋŏ balipe

¹ N̄ii n̄e mi bira na ku-kpuŋkpere dŏŋŏ wia nyuŋ. U ken̄mi fawulluŋ. Mi na Wia tin̄daaraa balipe di ba kori nyanyal-bŏŋ-yiriba balipe. Di ba n̄e yuoba h̄e tin̄teen̄ l̄e d̄ere, Wia baaniŋ jan̄ fīle.

² N̄ii n̄e mi na kuŋ, u yuga a nage mugi-baliŋ s̄ii tul̄ n̄ii pal pal a chuchol nyiniŋ. Ka nialiŋ si yuo dii бага ku-la ari u nagisi-la ba si m̄e bil, ari u yiriŋ magiliŋ, mi naba di ba chin̄ mugi-bal-la s̄ii tul̄ pal pal s̄eme a kori chenniŋ Wia si jonŏ piba. ³ N̄ii n̄e ba yiyii yiila. Yiil-la dŏŋŏ, Moosis Wia tin̄tinni-la n̄e laa sipaan̄ yii, ka yiil-la dŏŋŏ ba yiyii a didennē Pie-bie-la. Yiila-la ba si yii n̄e ŋla:

“La Tiina Wia Wii-jaribakŏ,
wu-kpuŋkperisiŋ ari tin̄tiŋ-balaa n̄e ŋ titiŋ.
N̄ ken̄ wutitii n̄e aa ŋaa wutitiiba.

N̄ n̄e jan̄ dii kuoruŋ a kaa mu wuu.

⁴ La Tiina Wia, kub̄e n̄e bi jan̄ f̄an̄?

Nuu-kala jan̄ f̄an̄ aŋ didennē ŋ yiri-baliŋ.

N̄ dun̄duŋa n̄e ken̄ tuo-pula.

Dunia niaa kala jan̄ ku chuolun̄,

b̄e wiaa nuu-kala na ari ŋ dii dunia niaa
sariya ari wutitii n̄e.”

⁵ Mi si nii yiila-la d̄ere, mi na Wia-dia-la tutuŏbaaniŋ ba s̄ii yire lee-la si bi disinniŋ ken̄e, di ba suro. ⁶ N̄ii n̄e Wia tin̄daaraa balipe-la si kori nyanyal-bŏŋŋŏ balipe-la lii dime ku lii. Ba laale ḡeri-yuoli-zŏŋŋŏ s̄ii tul̄ n̄e, kuŋ-kala tuo u l̄e, a jon̄ selime d̄amerisiŋ a vŏŏ ba boisiŋ l̄e.

⁷ N̄ii n̄e kialin̄ ban̄ese-la si weye dŏŋŏ jon̄ selime gban̄siŋ balipe a pi Wia tin̄daaraa balipe-la. Wia

baaniŋ fa sū sɛlime gbaŋsi-la nɛ. U nɛ jan hɛ dime a kaa mu wuu. ⁸ Nii nɛ nyuɔsuŋ tɔ Wia-dia-la kala. Wia tula ari u doluŋ nɛ ŋaa nyuɔsu-la hɛ dime ŋii. Nuukala bi Wia-dia-la wuo juu, see Wia tinɗaaraa balipe-la si jon nyanyal-bɔŋŋɔɔ balipe-la kala yuo hɛ tinɗeen lɛ a dɛrɛ.

16

Gbaŋsiŋ balipe-la si keŋ Wia baaniŋ

¹ Nii nɛ mi nii nuu yiikoro duu lii Wia-dia-la tuɔŋ. U bula pi Wia tinɗaara-la balipe ari yiikori-baliŋ a bul, “Má keŋ gbaŋsiŋ balipe-la si keŋ Wia baaniŋ kaa mu bisa hɛ dunia lɛ.”

² Nii nɛ Wia tinɗaari-la buŋbuŋ tiina jon u gbaŋa-la Wia baaniŋ si hɛ u tuɔŋ, a kaa mu bisa hɛ dunia lɛ. U si bisa hɛ dɛrɛ, ŋii nɛ naawiil-bɔŋŋɔɔ sɪi suɔra keŋ nialiŋ kala si keŋ бага ku-la magiliŋ, aŋ pɛ chuɔlɛ u nagisiŋ ba si mɛ a bil.

³ Nii nɛ Wia tinɗaari-liamiŋ jon u gbaŋa ari Wia baaniŋ a kaa mu bisa hɛ mugi-baliŋ lɛ. Nii nɛ mugi-bal-la birime a nage nuhuobiine si suba chaliŋ. U si ŋaa ŋii, kialiŋ kala si keŋ miisiŋ a hɛ mugi-bal-la tuɔŋ suu.

⁴ Nii nɛ Wia tinɗaari-tori-la ma keŋ u gbaŋa kaa mu a bisa hɛ fuo-biisiŋ ari fuo-buloo lɛ. Ba kala birime chaliŋ. ⁵ Nii nɛ Wia tinɗaari-la si keŋ liiŋ doluŋ ma bul wiaa. U si, “La Tiina Wia, ŋ kɪaa sima nɛ di ŋ dɔgise dunia nɪaa. Ŋ nɛ Tuɔ-pul Tiina, ŋ nɛ nii-la fa si hɛ dime faafaa kala ari nii-la si hɛ dime lɛlɛlɛ.

⁶ Dunia nɪaa kpu ŋ nɪaa ari nialiŋ fa sɪi bul wiaa, ŋ Diŋ-zɔŋ-la doluŋ lɛ. Ba si ŋaa ŋii nɛ tii ŋ

ɲaa chalin piba di ba nyua. U maga di ba nyua ne.”

⁷ Nii ne mi nii nuu yiikoro duu bul wiaa. Yiikori-la lii koru-la nyun ba fa si yie kpu pusun a nyige a pi Wia ne. U tiina si, “Wutitii, la Tiina Wia Wii-jaribako, ɲ ken wutitii, wutitii wonbiin ne ɲ to a didii niaa sariya ɲii.”

⁸ Nii ne Wia tinɲaari-neɛɛ-la jon u gbaɲa a bisa he wii-pɔsun le. Nii ne wia faasa pɔɛ a nage nyinin, a nyinyige niaa. ⁹ Wii-pɔsun si faasa pɔɛ a nyige niaa ɲii, ba na baaniɲ Wia nyun a tutuuse u jonɲoo, beɛ wiaa ba jima u ne ken dolun nyanyal-yiri deenba kala le. Ama ba bi birima lii ba haacheba le di ba chuɔle Wia.

¹⁰ Nii ne Wia tinɲaari-nɔɲ-la jon u gbaɲa a bisa u tuɔɲ kiaa a he бага ku-la le, lee-la u fa sii dii kuorun. Nii ne biriminɲ to lee-la kala, ka nialin kala si he dime ma yaraa bibieri, ba didin ba nenɲelimee. ¹¹ A tin ba yara-la sii wii, ari ba naawiila-la wiaa, ba tutuuse Wia jonɲoo, nii-la si he Wia-jaɲ. Ama ba bi birima lii ba haacheba le di ba chuɔle Wia.

¹² Nii ne Wia tinɲaari-du-la jon u gbaɲa ari Wia baaniɲ a bisa he fuo-bal kubala baa yire Yufiretis le. Nii ne fuo-la kala hu. Fuo-la si hua, kuoro-la si lii taɲ seme wuo na wonbiin a to fuo-naa-la tuɔɲ a kuko. ¹³ Nii ne mi na jin-bɔɲɔɔ batori di ba nage yinɲaa. Doɲo lii din-la le, doɲo ma lii бага ku-la le, doɲo ma lii nii-la si nyia wiaa duu bul wiaa, Wia Din-zɔɲ-la dolun le. Ba lii ba niirin le a ku lii. ¹⁴ Jin-bɔɲɔɔ deenba batori lii Sitaani le ne a yie ɲinɲaa wu-kpunɲkperisinɲ. Ba ne golle dunia kuoroo kala teen, a kenba he

he a yuge. ² Dunia kuoroo ari dunia niaa kala kenu ņaa wu-liilin a kala bugi, a nage ba si nyua sinij.”

³ Nii ne Wia DiŃ-zoŃ-la hemi le, ka Wia tinđari-la joŃmi kaa juu giri kubala tuoŃ. Nii ne mi na haal kubala dime duu hoŃ бага kun kubala nyuŃ. Baga ku-la kala fiesa ne. U yiraa fa yuga ne, yira-la tutuuse la Tiina Wia. U fa keŃ nyusuŃ balipe ne, ka u nyillin ma fa ņaa fii ne. ⁴ Haal-la laale geri-fiaŃ ari muoŃuŃ, a he selime ari tabii-tulaa. U fa kori selime nyunyuala ne. Wu-boŃŃo ari wu-liili-la u sii ņaa su nyunyuala-la, ⁵ ka ba ņmuŃse yiri-kpuŃkperere a he u tile le. Yiri-la ba si ņmuŃsa he u tile le ne ņla, “BabiloŃ ņaa ta-bal ne. Nialin kala si he dunia le aa ņaa wu-boŃŃo, ari ha-chorumoŃo kala, u ne ņaa ba naaŃ.” ⁶ Nii ne ka mi na haal-la duu nyua Wia niaa ari nialin ba si kpua a tin Yesu wiaa ba chalin. Haal-la si nyua chal-la yuga nii, u bugi. Mi si nau nii, u ņaami wu-kpuŃkperere kinkeŃ kinkeŃ.

⁷ Nii ne Wia tinđari-la piesemi a bul, “Be e kun ne tii wiin deen ņaa wu-kpuŃkperere ņ le? Haal-la si jil бага ku-la si keŃ nyusuŃ balipe ari nyillin fii-la ņaa ha-kpuŃkperere ne. Mi jaŃ dagine u bubuoŃ. ⁸ Baga ku-la ņ si na ne fa he dime buŃbuŃ aŃ bira tuo. U jaŃ lii buotuo-lunji-la tuoŃ ku lii a mu suu. Di dunia niaa doŃsuŃ ne na бага ku-la, u jaŃ ņaaba wu-kpuŃkperere, be e wiaa u fa he dime buŃbuŃ aŃ bira tuo, aŃ saa jaŃ bira ko. Wiin deen jaŃ ņaa nialin si he dunia le, ka ba yiraa tuo miisin teŃ-la Wia si ņmuŃsa a chin dunia di-suomuŃ le. ⁹ Nii-la si keŃ wu-jimin ne

jan wuo jin wiin deen bubuon. Nyusun balipe-la n̄aa peelee balipe n̄e. Ba nyun n̄e haal-la hon. Nyusun balipe-la ma n̄aa kuoroo balipe n̄e. ¹⁰ Kuoroo balipe-la tuon banon n̄e suba, donon n̄e dii kuoron l̄eɛɛ, an ka donon-la-na ha bi kuoron die. Di u ma n̄e ku dii kuoron, u bi jan he dime a dieni. ¹¹ Baga ku-la-na fa si he dime an bira ku tuo, u ma n̄aa kuoro n̄e. U pe balipe-la le ba n̄aa chori, ama u fa he kuorie-la balipe tuon n̄e. U ma jan suu. ¹² Nyilli-la fii η si na n̄aa kuoroo fii n̄e, ama ba-na ha bi kuoron die. Ba di бага ku-la jan dii kuoron, ama ba bi jan dii kuoron a dieni. ¹³ Kuoroo deenba kala ken nii-bala n̄e, a jon dol-la ba si kaa biben n̄iaa a pi бага ku-la. ¹⁴ Ba di Pie-bie-la jan yuo donon, ama Pie-bie-la jan yuo diiba, be wiaa u n̄e n̄aa nialin kala si ben n̄iaa kuhian, a ken kuoroo kala ma dolun. Ba di u haritoo n̄e jan yuo diiba. N̄iaa deenba n̄e n̄aa nialin Wia si yira an liise, ba n̄aa ni-tiiba.”

¹⁵ Nii n̄e Wia tin̄daari-la bira dagemi lii-la ha-choron-la fa si hon u nyun bubuon. U bula di lii-la mi si na n̄aa nuhuobiinee ari ni-dan si lii tayiriba ari tin̄tee-yiriba kala aa bul yiikori-yiriba kala. ¹⁶ Nyilli-la fii ma mi si na, ba di бага ku-la jan bere ha-choron-la. Ba jan wuri ha-choron-la k̄iaa ta duu ken yaribiree. Ba jan chan u namia an len di nyinin dii u hangbelee. ¹⁷ Wia n̄aa ba ken nii-bala n̄e a nin̄aa wii-la u si cho. Nii n̄e tii ba n̄aa nii. Ba jon dol-la ba si kene a biben n̄iaa a pipi бага ku-la. Ba jan biben ku-la, see di wialin kala Wia si bula n̄aa dere. ¹⁸ Nii n̄e Wia tin̄daari-la bira bul di haal-la mi si na n̄aa ta-bal

ne. Ta-baliŃ deen keŃ doluŃ a biben kuoro-la si he dunia le.

18

Babilon tele

¹ Wiaa deenba kala si Ńaa bal, mi bira na Wia tinđara dŃŃ duu lii Wia-jaŃ a ku tuu tinteen. U faasa keŃ doluŃ, ka u pulumuŃ leŃ dunia kala pulle. ² Nii ne u faasa yire a bul, “Babilon tele, ta-bal-la tele. Dime ne jin-bŃŃŃŃ ari diibiisin ba si kise kala he. ³ Babilon niaa Ńaa wu-bŃŃŃŃ a yuge ne. Ba dage dunia niaa, ba ma ŃiŃaa wu-bŃŃŃŃ. Dunia kuoroo ma keŃba ŃiŃaa wu-liilin. Dunia bayalaa ma to ba hariŃ a ŃiŃaa wu-bŃŃŃŃ a nina moribee woruŃ.” ⁴ Wia tinđari-la si bul wiaa deenba dere, mi bira nii nuu yiikoro duu lii Wia-jaŃ aa bul,

“Mi niaa, má sii Babilon le,

di nii dee ma jaŃ pe ŃiŃaa wu-bŃŃŃŃ-la ba sí Ńaa.

Di ma ne Ńaa nii, mi jaŃ pe dŃgisema ari mi sí che di mi dŃgise Babilon niaa nii.

⁵ Ba wu-bŃŃŃŃ yuga ne Wia sipaan, nii ne tii Wia ha bi ba wiaa yua.

⁶ Wialin ba si Ńaama le, má ma joŃo Ńaaba le, a tin ma chimin naansiin bulia.

GbaŃa-la ba si kaa Ńaa sinin pima ma nyua, má ma keŃ u titia a Ńaa sinin naansiin bulia piba di ba nyua.

⁷ Ba yie keŃ ba titia yuge ne, a nii sima, a bibese ba titia le, nii wiaa má dŃgiseba woruŃ, di ba na heen a yiyel,

di hεε-la mage ηii ba fa sīi nii sima.

Ba yie biine di ba nage kuoroo ne,
tuɔ-cheen bi jaŋ kenba a nage yo-haala.
Ba bul ba bi jaŋ kɔ di ba yele da.

⁸ Nii wiaa ne tii nyanyal-bɔŋŋɔɔ jaŋ kenba che-
bala len len.

Ba jaŋ yel ba niaa yoho, di losuŋ ma kenba,
ka nyinin ma diiba.

Wiaa deenba kala jaŋ ηaa,
bεε wiaa la Tiina Wia ken doluŋ.
U jaŋ dii ba sariya.”

⁹ Nii ne dunia kuoro-la si to ba harin a ηināa
ba-chɔruŋ ari ha-chɔruŋ wuŋaalaa a pe ninii
sima, ba tuɔŋ jaŋ chei. Di ba ne na di nyinin
ka diiba, ba jaŋ ηmoo niin vil vil. ¹⁰ Di ba ne beŋ
hεε-la taŋ-la niaa sīi na, fawulluŋ jaŋ kenba. Ba
jaŋ chin di-bolii a bibenu a bul, “Ou, ou ta-balin
deen, ta-bal-la ba sīi yire Babilon, u bi diene ka
ba dɔgise u niaa ba suu.”

¹¹ Dunia bayalaa yiyel Babilon niaa wiaa,
bεε wiaa nuu-kala tuo a biraa yɔɔ ba kiaa.

¹² Kialin ba sīi yalle ne ηla: Selime, hɔɔŋ, tabii-
tulaa, geri-yuoli-zɔŋŋɔɔ, muɔlaa, geripe-fula-fula
biisin, geripe-fiesin, ari daasi-la kala yallin si
heyε, ari kialin kala ba si ken batuŋ nyilaa ηaa,
ari kialin kala ba si ken daa-la yallin si heyε
saa, ari kolin, ari kialin ba si ken hɔɔŋ ηaa,
ari lokuŋbuiaa. ¹³ Ku-suɔ-sin ba si jonŋ guoli
kudiilee tuɔŋ u sin, tulaaliba, tii-kelin suɔra si
sima, si-duoruŋ, nuuŋ, muŋ-zɔmuŋ, folimiaa,
nesin, ari piesee, ari janin, ari janin torukoba,
ari yosuŋ. ¹⁴ Nii ne ba bira bul a tige taŋ-la niaa

ԼԵ, “Ku-zօմօ-la kala ma fa sիi hienu, ma telba kala ԼԵ, ma ku-zօղ-zօղ-na kala ari ma sima-la kala ma fa sիi nii, ba bira tuo. Ma bira bi jaղ kօ di ma naba.” ¹⁵ Bayalia-la kala fa si yalle kiaa pi Babilօղ niaa a na moribiee, ba jaղ fա wulluղ a tiղ hee-la wiaa Babilօղ niaa sիi na. Ba kala jaղ chin di-bolii a faasa ղmoo niղ a yele bubul, ¹⁶ “Ou, ou, ta-baliղ deղ fa zօմօ a keղ ku-zօղղօօ maa. U niaa fa lilaale geri-yuoli-zօղղօօ, ari muօlaa, ari geri-fiesiղ, a lilaale selime ari tabii-tulaa. ¹⁷ U bi diene ka kiaa deղba kala chei ղ teen.” Nii ne nialiղ sիi duori liղ dabori-bala-la sիi veղ mugi-baliղ tuղ kuhiasiղ, ari nialiղ sիi tiղ daboro-la tuղ, ari nialiղ sիi juu liղ daborusuղ aa mu leree, ari nialiղ kala si che kiaa mugi-baliղ tuղ di ba na moribiee, ¹⁸ niaa deղba kala chin di-bolii ne a bibeղ. Ba na Babilօղ duu dii nyiniղ. Nii ne ba ղmoo niղ a yel a bul, “Ta bee ne fa nage ta-baliղ deղ?” ¹⁹ Nii ne ba yel a ղaa hagila hihe ba nyusuղ ԼԵ a bul, “Ou, ou, ta-baliղ deղ ԼԵ ne nialiղ kala fa si keղ liղ daborusuղ to a jigi. Má bee na, u bi diene ka kialiղ kala u fa si kene chei. ²⁰ Ma nialiղ si he Wia-jaղ ԼԵ, má jujuօse Babilօղ wiaa. Ma Wia niaa ari Wia nanzօօba ari nialiղ fa sիi bul wiaa, Wia Diղ-zօղ-la doluղ ԼԵ, má jujuօse. Wia joղ ma chimiղ a joղo tiղ Babilօղ ne.”

²¹ Nii ne Wia tinđara dօղօ, u dolie ne woruղ, u joղ tabii-bal a joղo yuo he mugi-baliղ ԼԵ. Tabii-la fa yuga a nage nօmuղ ne. U si joղ tabii-bal-la a yuo ղii, u bul, “Nii titia ne ba jaղ ղaa Babilօղ. Ba jaղ joղ Babilօղ, ta-bal-la a yuo ta ari doluղ.

tiila.” ⁶ Nii ne mi bira nii ni-dan yiikoro. Yiikori-la fa nage fuo-balaa sii pelli ne gbul gbul. U bira nage duonun sii kpia nmana nmana an pe liligise. Nii ne yiikori-la heele bul, “Haleluya, la Tiina Wia Wii-jaribako dii u kuorun ne. ⁷ Má len di la juuɔse a yire u yiri-balin a dennu worun. Bua-la Pie-bie-la si jan jaa haala yie ne. Haal-la ma si jan jaau naa siri ne. ⁸ Ba jon geri-yuoli-zon a laale haal-la. Geri-la tula zomɔ. Kuŋ-kala tuo u le. Geri-yuoli-zon-la haal-la si laala naa Wia niaa tuo-pul wu-ŋaalaa ne.”

⁹ Nii ne Wia tinɔdari-la bula pimi a bul, “Nmunse wiin deen, ari Wia jan pe nialin ba si yira di ba ku gbieli Pie-bie-la ha-jaari gbiele a dii kudiilee dime.” Nii ne Wia tinɔdari-la bula pimi a bul di Wia niin wu-tenne ne nii. ¹⁰ Nii ne mi tuu kpirimi di mi chuolu, ama u bula pimi di mi si nii naa, di la kala naa tintinnaa a tima pipi Wia, la di nialin kala sii to wialin Yesu si bula. Nii ne u bula pimi di mi chuole Wia. Di nialin kala sii bul wiaa, Wia Din-zon-la dolun le, wialin titia ne Yesu dage.

Ja-pula jijilli-la

¹¹ Nii ne mi na Wia-jan duu suro. Mi ben a na ja-pula di nuu jila. Nii-la si jila yirin ne Nitenne ari Wutitii Tiina. U dii niaa sariya ari wutitii, a ken wutitii ma yuo laalin. ¹² U siao kala chuchol a nage nyin-gelin, an ka u chu kuori-nyun-chuulun a yuge. Ba nmunse u yirin he nyun-chuulu-la le. Nuukala bi yiri-la jin see u titia. ¹³ U laale geri-la chalin si misa ne. Ba ken

nii-la kaa yire Wia Niin Wiaa. ¹⁴ Wia-jaŋ laali-yuoroo ma laale geri-fula-fula biisin ne. Ba ma jil ja-pullun a tuto u harin ne. ¹⁵ Nii ne tokobiin lii nii-la si jil jaaba niin le a ku lii, a ken niin worun nyagaga. Tokobii-la ne u jaŋ kaa ta dunia niaa kala kpu. U jaŋ ken kpaasa a kaa beŋ dunia niaa. La Tiina Wia Wii-jaribako ken baanin ne dunia niaa nyun. U baanin jaŋ sii ba nyun worun. Niaa chalin jaŋ lii ari ba si yie chage tii-nenee liin nii. ¹⁶ Ba nmunse u yirin ne a he geri-duduoŋ-la u si laala le ari u naapuin le. U yirin ne nla: “Kuoroo kala Kuoro ari la tiinaba kala Tiina.”

¹⁷ Nii ne an ka mi na Wia tin daaru kubala duu chin wii-pusun le. Nii ne u faasa yire diibiisi-la kala sii fil wia nyun di-bolii di ba ku pe donjo le a dii kudiile-la Wia si jaŋ jonjo piba. Kudiile-la jaŋ yuge lee-la. ¹⁸ U yireba di ba ku dii kuoroo namia, ari laali-yuori-hiasin namia, ari ni-duorun namia, ari janin namia, ari nialin si jila namia, ari nuhuobiine namia, nialin si tii ba titia ari nialin si nnaa yosun, ari nihiasin ari hanbiisin kala. ¹⁹ Nii ne mi na бага ku-la ari dunia kuoroo ari ba laali-yuoroo di ba hilime di ba yuo nii-la si jil joo-la ari u laali-yuoroo. ²⁰ Nii-la si jil joo-la ari u laali-yuoroo yuo dii бага ku-la a kenu. Ba bira ken nii-la si nyia wiaa ari uu bul wiaa, Wia Din-zon-la dolun le. U ne fa nnaa wu-magilaa бага ku-la sipaan a wuo nyise nialin ba si ken бага ku-la yirin magileba, ari nialin sii chuole бага ku-la nagisin ba si me bil. Ba jon niaa deenba baliamin a yuo ta ba ku tuu juu Wia nyinin, nyin-la sii dii a nage jiribiin. ²¹ Ka nii-la si jil joo-la ken tokobii-la si lii u niin le kaa kpu

ni-kaanaa. Diibiisinj loriki ba nanjpilinj kala.

20

Nialinj si bej dunia niaa jisinj bui

¹ Nii ne mi na Wia tinđaraa duu lii Wia-jaŋ a ku tuu tinteen, a kori buotuo-lunji-la boribiinj ari chorun-bal kubala. ² Nii ne u kenj diŋ-la, diŋ-la fa si he dime bunbun, a vobu bil jisinj bui. Diŋ-la ne ŋaa Sitaani. ³ Nii ne Wia tinđari-la jonj diŋ-la a yuo he buotuo-la le a kaa to, a magile buotuo-la niinj, di nuu sí wuo kaa suri. Ba kenj diŋ-la kaa to duu bira sí dunia niaa nyisu, see di jisinj bui-la bala. Di jisinj bui-la ne bala, ba jaŋ kenu puri muapilii.

⁴ Nii ne mi na kuori-kpasinninj di niaa honj ba nyun. Niaa deenba ne Wia piba dolunj di ba dii dunia niaa sariya. Nii ne aŋ ka mi na niaa diŋsinj. Niaa deenba ne faa bul wutitii-la Yesu fa si daga a pi niaa, aŋ pɛɛ bul Wia niinj wiaa. Nii ne ba kpuba a keru ba nyusunj. Niaa deenba-na fa bi baga ku-la ka chuole ne. Ba bi ku-la ba si me u nagu maa chuole. Ba bi baga ku-la magilinj kene ba tillinj le koo ba nisaa le. Niaa deenba suba, ama ba sii suunj le di ba di Kirisito dii kuorunj a bej dunia niaa jisinj bui. ⁵ Nialinj si laa sipaanj sii suunj le ne ŋla. Nialinj si suba, ni-kaanaa bi jaŋ sii suunj le, see di jisinj bui-la yie. ⁶ Nialinj si laa sipaanj sii suunj le, ba bi disinninj kene. Wia jaŋ pɛba le. Niaa deenba suu bala ne. Ba bira bi jaŋ suu. Suu-lia-la ma bi jaŋ wuoba. Ba jaŋ chinj Wia ari Kirisito sipaanj a laa niaa nyunj a tima piba. Ba di Kirisito jaŋ bej dunia niaa jisinj bui.

Ba jorj Sitaani he nyiniņ lē

⁷ Di jisij bui-la nē kiele, ba jaņ liise Sitaani sarika-la lē. ⁸ U jaņ ku lii a nyise dunia niaa si he tiņteenj sēmē-na kala lē di ba yuo laaliņ. Gog ari Magog niaa nē ņii. Ba yuga a mage fuoņ niij hagili-buņbuguloo nē mēmē. ⁹ Gog ari Magog niaa jaņ duure dunia kala a mu golli lee-la Wia niaa si he, ari taņ-la Wia si cho. ņii nē nyiniņ lii wia nyuņ a ku tuu dii ba kala. ¹⁰ Sitaani nē nyise Gog ari Magog niaa he di ba yuo Wia niaa. ņii nē ba joņu a yuo he nyiniņ sīi dii a nage jiribiij lē. Baga ku-la ari nii-la si nyia wiaa ari uu bul wiaa, Wia Diņ-zoņ-la doluņ lē, ma he dime. Ba jaņ na heeņ wiheye ari titaņiņ kala a kaa mu wuu.

Ba dii dunia niaa sariya

¹¹ ņii nē ka mi na kuori-kpasi-bal ku-pula duu china. Nuū nē hoņ u nyuņ. ņii nē mi na di tiņteenj ari wia nyuņ kala lele nii-la siij lē. Ba bira bi lee keņē. ¹² ņii nē ka mi na nialiņ si suba, nihiasij ari haņbiisij kala, di ba chiņ kuori-kpasa-la sipaan. ņii nē ba suri tenniņ yuge, a bira suri teniņ doņo. Miisij teniņ nē ņii. Nialiņ si keņ miisij Wia teenj yiraa nē he u tuoņ. Tenni-la doņsuņ lē nē ba ņmuņse nuu-kala si he dunia lē wu-ņaalaa he. Nuū-kala si ņaa wiaa mage ņii nē, ba jaņ beņ a tiimu. ¹³ ņii nē mugi-baliņ keņ nialiņ kala si suu u tuoņ ku lii. Nialiņ kala ma si he lele-jaņ ari Wia nyiniņ tuoņ, ba kala ku lii. ņii nē ba beņ tenni-la tuoņ a na wialiņ kala ba si ņaa dunia lē a dii ba sariya. ¹⁴ ņii nē ba joņ suu ari lele-jaņ a yuo he nyiņ-bal-la lē. Nii-la kala si jaņ juu nyiņ-bal-la tuoņ, u suu-liamiņ nē ņii.

taŋ-la kere-la ma ne. U leniŋ ŋaa naakieliŋ mahiŋ batori ari fii ari balia ne. Nuhuobiine sii magise kiaa, ŋii titia ne Wia tinɗaari-la ma magise. ¹⁸ Ba keŋ tabii-pulluŋ ne saa kere-la, aŋ ka taŋ-la kala ŋaa selime, a kala chaane a nage beenaŋtire. Kuŋ-kala tuo u le. ¹⁹ Taŋ-la kere-la geŋtine-la tabiaa kala ŋaa tabii-zomɔ ne a tutul. Bunɓunɓun kua yiriŋ ne jasipa, liamiŋ kua ma yiriŋ ne saafaya, torimuŋ kua ma yiriŋ ne aget, nesemiŋ kua ma yiriŋ ne emeralidi, ²⁰ noŋ kua yiriŋ ne onis, dumuŋ kua yiriŋ ne kaaneliaŋ, pemiŋ kua yiriŋ ne kirasolati, chorimuŋ kua ma ŋaa beril, nibimiŋ kua ma yiriŋ ne topas, fiimiŋ kua yiriŋ ne kirasopilis, fii ari kuŋ kua yiriŋ ne jasinis, ka fii ari baliamiŋ kua ne yiriŋ ne ametis. ²¹ Boye-la fii ari balia kala ŋaa tabii-tulaa ne. Boi-kala ŋaa tabii-tulii kubala ne. Taŋ-la woŋbiiŋ ŋaa selime ne, kuŋ-kala tuo u le a kala tutul ari beenaŋtire.

²² Ŋii ne mi beŋ taŋ-la tuɔŋ a bi Wia-dia kala na dime. Taŋ-la niaa nii chuɔle la Tiina Wia Wii-jaribako ari Pie-bie-la lee-kala. Ba Wia-dia ne ŋii. ²³ Taŋ-la bira bi wii-pɔsuŋ ari chene ka che, beɛ wiaa Wia tula ne ŋaa ba pulumuŋ. Pie-bie-la ne ŋaa ba chaaniŋ. ²⁴ U pulumuŋ le ne dunia niaa kala jaŋ veŋ. Ka dunia kuoroo kala jaŋ keŋ ba ku-zɔŋŋɔɔ kaa juu dime. ²⁵ Ba bi jaŋ keŋ taŋ-la boyee kaa to wiiheyɛ. Titaŋiŋ paala tuo dime. ²⁶ Tinɗeyee niaa kala jaŋ keŋ ba ku-zɔŋŋɔɔ ari ba kuori kiaa kaa juu dime, ²⁷ ama kuŋ-kala si keŋ disinniŋ, koo nii-la kala si ŋaa ni-boŋ, koo wu-nyiaru kala bi jaŋ juu taŋ-la, see nialiŋ Pie-

bie-la si ŋmunɛ ba yiraa he miisinj ten-la le ne jan juu dime.

22

¹ Nii ne Wia tinɗaari-la bira dagemi fuo kubala. Fuo-la liinj nii pi niaa miisinj. Lii-la kala pulla chila chila a nage beenantire. Lii-la pelle lii Wia ari Pie-bie-la kuori-kpasa-la teen ne, ² a pelle to ta-bal-la tutuɔbaaninj, ka tiisi-la si ken nenene sii pi niaa miisinj chin fuo-la chollunj balia-la kala. Tiisi-la yie neŋ neŋ-yiriba, baa tɔre chene kala. Tiisi-la pipaarinj ne ba kaa vivaare tinteye-la niaa. ³ Kuŋ-na kala Wia sii ŋmiesa heu le tuo ta-bal-la tuɔŋ. Ama Wia kuori-kpasa ari Pie-bie-la kpasa jan he lee-la, ka u tintinnaa chuɔlu. ⁴ Ba jan na u siaa, ka u yirinj he ba tillinj le. ⁵ Tanj bi jan biri dime. Ba bi chaaninj koo wiiposunj pulumunj che dime. La Tiina Wia ne jan ŋaa ba pulumunj. Ba ne jan beŋ dunia a kaa mu wuu.

Yesu si duu jan ko lele

⁶ Nii ne Wia tinɗaari-la bira bula pimi di wiaa deenba ŋaa wutitii ne, di niaa jan wuo laaba dii. Di la Tiina Wia, nii-la si jon u Din-zɔŋ-la a pi nialinj sii bul wiaa, Wia Din-zɔŋ-la dolunj le ne timu duu ku bul wialinj si jan ŋaa lele a pi u tintinnaa. ⁷ Yesu si, “Má bee na, mi jan ko lele.” Nialinj sii to wialinj ba si bula Wia Din-zɔŋ-la dolunj le a he teninj deenj tuɔŋ, Wia jan peba le.

⁸ Mi-na Jɔŋ, mi ne nii-la si nia an pe na wiaa deenba kala. Mi si nia an naba ŋii, mi tuu kpirimi Wia tinɗaari-la sipaanj, nii-la si dagemi

wiaa deenba kala, a chuolu. ⁹ Nii ne u bula pimi di mi sí nii ŋaa, di la kala ŋaa tintinnaa a tima pipi Wia, la di nialaa kala síi bul wiaa, Wia Diŋ-zon-la dolun le, ari nialin kala síi to wialin si he tenin deen tuon. U bula pimi di mi chuole Wia.

¹⁰ Nii ne u bira bula pimi di mi sí wiaa deenba ba si bula Wia Diŋ-zon-la dolun le a he tenin deen le kaa faa. U bi jan dieni, ka wialin ba si bula ŋaa.

¹¹ Nii wiaa má len di ni-bonŋoo ken nii naan le a ŋiŋaa wu-bonŋoo, di nialin si ken disinnin ma ken nii naan le a ŋiŋaa disinnin, di ni-zonŋoo ma ken nii naan le a ŋiŋaa wu-zonŋoo, di tuo-pul tinŋaa ma ken nii naan le a ŋiŋaa tuo-pul wiaa.

¹² Yesu si, “Má bee na, mi jan ko leele, mi jan ku tin nuu-kala. Nuu-kala si tima mage nii, nii titia ne u jan laa u time. ¹³ Mi ne ŋaa Alifa ari Omega, mi ne ŋaa nii-la fa si he dime bunbun ari nii-la si jan he dime dunia diderin. Mi ne ŋaa di-suomun, mi ne ŋaa di-derin maa.”

¹⁴ Nialin síi to Wia wiaa, Wia jan peba le di ba wuo na wonbiin a to ta-bal-la boinniiree juu, a wuo dii tia-la síi pi niaa miisin nenene. ¹⁵ Ama ni-bonŋoo jan chin tan-la jeen harin. Nialin wu-ŋaalaa si nage vahin, ari nialin si ken daalusun a ŋiŋaa wu-bonŋoo, ari nialin síi ŋaa wu-liilin, ari nialin síi kpu niaa, ari vui-kpaaraa, ari nialin kala si cho wu-nyiarin aa nyia wiaa, ba kala jan chin tan-la jeen harin.

¹⁶ Nii ne Yesu si, “Mi ne tin mi tinɗaara duu ko ma teen a bul wiaa deenba pi nialin si laa Yesu wiaa dii a hihilimi lee-na kala. Mi ŋaa Devit dia

níaa gentine ne añ pe ñaa Devit doho nuu. Mi ne ñaa nanyualuñ.”

¹⁷ Nii ne Wia Diñ-zon-la ari haal-la Pie-bie-la síi che duu jaa bula pi níaa a bul, “Má kō. Nuukala si nia, má leñ duu kō. Nuuna kala lii-nyuasun si kene, uu kō. Nii-la kala si cho duu nyua lii-la síi pi níaa miisin añ sí kuñ-kala tñ, uu kō a nyua lii-la.”

Wu-kaanaa

¹⁸ Mi-na Jōōñ che di nuukala si nii wíaa deenba ba si bula he tenin deen tuon, di ba ken ba titia worun ari wíaa deenba e. Di nuukala ne ken wii pe wíaa deenba e, Wia ma jan jon nyanyal-bomō-la ba si daga tenin deen tuon a dogise u tiina. ¹⁹ Di nuukala ma ne liise wíaa deenba kuñ ta, Wia ma jan liise u tiina ta. U bi jan puu wonbiin duu na kialin ba si nmunsa he tenin deen tuon. U tiina bi jan wuo dii tia-la síi pi níaa miisin nene. U bira bi jan juu tan-la Wia si liisa tuon maa.

²⁰ Nii-la síi dage wíaa deenba Wia si dagu bul duu kō ne lele. La Tiina Yesu, kō. Ami.

²¹ La Tiina Yesu lahōrimō e, Wia níaa kala jan hōñ ari yarifiēlaa. Ami.

**Yesu Kiristito Wu-Zɔŋŋɔɔ (Ghana)
Sisaala-Tumulung NT Ghana**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sisaala, Tumulung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

b3eb8618-120f-5a96-8c1c-1dbc16914330